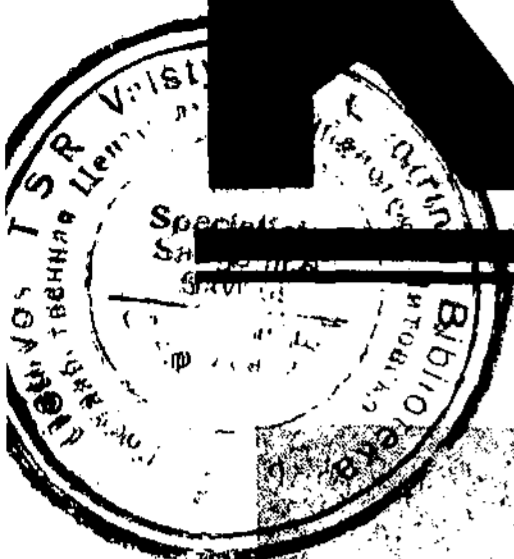

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 46

Ir mes apdarą pakeitėm!

Politikos apžvalga

Tilžė. Nors vokiečiai nuolat skundžiasi, kad esą Lietuvoj jų tautybės žmones smarkiai persekioja, tačiau lietuvių tarpe nėra tokios žiaurios neapykantos vokiečiams, kaip Rytprūsių neapykanta lietuviams. Praeito mėnesio 30 d. Tilžėj buvo apmuštas plačiai pagarsėjęs ir Didžiojoje Lietuvoje — Vydūnas. Vydūnas grįžo iš paskaitos, jį visą laiką sekė du uniformuoti hitlerininkai, koliodami bauriausiais žodžiais. Nors jį saugojo vienas lietuvis, tačiau vienam hitlerininkui pasisekė suduoti kumščiu į krūtinę. Vydūnas buvo smarkiai sutrenktas ir kiek laiko jautėsi blogai. Vokiečių vyriausybė šį įvykį praleido pro pirštus. Labai keista, kad tokioje kultūringoje valstybėje taip aziatiškai elgiamasi su daug pasidarbavusiais visuomenei žmonėmis, kaip Vydūnas. Ee to, Vydūnas jau turi artį 70 met. ir yra labai silpnos kūno sudėties.

Sovietų Rusija. Šio mėnesio 7 d. sukako penkiolika metų nuo komunistinio perversmo Rusijoje. Sovietų vyriausybė šias sukaktuves laiko gana reikšmingomis. Jas švenčia ne tik Rusija, bet ir viso pasaulio komunistai. Po perversmo visi manė, kad bolševikų laimėjimas yra tik laikinas. Tačiau griežta taktika ir atskirų asmenų interesų nepaisymas leido išsilaikyti. Per šį penkiolikos metų laikotarpį Rusijoje buvo atlikta daug eksperimentų. Vieni jų pavyko, kiti atėmė tik daug darbo ir aukų, bet nepasisekė įgyvendinti. Rusijos komunistų vadai turi daug drąsos, bet šita jų drąsa daugiau panaši į vaiko drąsą, kuris imasi darbo, nenumatydamas pasėkų. Vienas iš tokių nepavykusių elementų yra noras suvalstybinti žemės ūkį. Atskiri ūkininkai norima sujungti į vieną didelį bendrą ūkį, kurie vadinasi „kolchozais“ ir „sovchozais“. Nors komunistų vadai ir deda šiam eksperimentui daug pastangų, tačiau iš to jokios naudos nematyti. Neįprate bendromis jėgomis šeiminiškai Rusijos valstiečiai tokiuose ūkiuose tik skursta. Jų produktumai žymiai mažesni, kaip individualių ūkių. Jau kai kurie bolševizmo ideologai nori atsisakyti nuo žemės ūkio visuomeninimo. Tačiau apie tai nenori nė galvoti Stalino šalininkai, bet jų skaičius nuolat mažėja. Reikia tikėtis, kad ateity vis dėlto bolševikų vyriausybė turės nuo tokių drąsių ir pačiai valstybei kenksmingų eksperimentų susilaikyti.

Jungt. Amer. Valst. Šio mėnesio 8 d. turi įvykti Jungt. Am. Valst. prezidento rinkimai. Čia prezidentas turi daug daugiau galios, kaip kitose demokratinėse valstybėse. Visa krašto vykdomoji valdžia priklauso prezidentui. Per keturis metus jis yra pilna žodžio prasme krašto valdovas. Dabar rinkiminėje propagandoje keliami trys klausimai: prohibicijos, krizės ir tarptautinės politikos. Išstatyta du kandidatai: respublikonų partijos — dabartinis prezidentas Hooveris ir demokratų Roosevelt. Rinkiminėje kovoj demokratai yra kur kas aktingesni. Visuomenės opinija rodo, kad rinkimus teks laimėti demokratams.

Lenkija. Šiomis dienomis atsistatydino Lenkijos užsienio reikalų ministeris Zaleskis. Jis užsienio reikalų ministru jau išbuvo septynerius metus. Jo pastangomis Lenkija buvo praeitoje Tautų Sąjungos sesijoje išrinkta į Tarybą. Jo atsistatydinimas buvo visai nelauktas. Pats Zaleskis spaudos atstovams pareiškė, kad atsistatydina dėl sveikatos pablogėjimo. Nors dabar pasilsėti. Tačiau priežasčių reikia ieškoti kitur. Didelių ginčų sukėlė, tiek Lenkijoje, tiek užsieny, nepuolimo sutarties su Sovietų Rusija ratifikavimas. Ši sutartis neatitiko Rumunijos reikalavimus, kuriai Lenkija yra davus tam tikrų pasižadėjimų. Dėl to pradėjo atšalti mažosios Entantės santykiai su Lenkija. Draugiški santykiai itin pablogėjo su Prancūzija, nuo kurios daug pareina Lenkijos ekonominis ir politinis gyvenimas. Šie dalykai, reikia manyti, ir yra tikrosios Zaleskio atsistatydinimo priežastys. Nauju užsienio reikalų ministru yra paskirtas viceministeris Beck. Po šio įvykio reikia laukti Lenkijos užsienio politikos gairių pakeitimo.

Prancūzija. Nusiginklavimo klausimo nagrinėjimui smarkiai pakenkė Vokietijos atsisakymas dalyvauti valstybių konferencijoje. Reikėjo surasti priemonių šiam vokiečių užsispyrimui pašalinti. Prancūzijos ministeris pirm. Erriot paruošė naują, vadinamą konstruktyvų nusiginklavimo planą. Jis remiasi trimis pagrindiniais principais: nusiginklavimu, arbitražu ir saugumu. Jo turinys maždaug toks: 1) bendras sumažinimas kariuomenės su trumpu tarnybos laiku, atsisakius nuo visokios rūšies profesionalės kariuomenės tokios, kaip Vokietijoje reichsveras ir griežtai sureguliuoti policijos pajėgas; 2) griežta

tarptautinė karo pajėgų kontrolė; 3) sudarymas iš tam tikrų valstybių pakankamos bendros kariuomenės, kurios pakaktų visokiems puolimams atremti; 4) Jungt. Amer. Valst. saugumo garantijos, kurias jis pati yra numachiusi; 5) formalus visu valstybių, kurios yra Tautų S-gos nariais, pasižadėjimas pildyti fakto 16 str. uždėtas jiems pareigas, reikalaujančias nutraukti su užpuolusia valstybe finansinius, ekonominius ir prekybinius santykius; 6) privalomas arbitražas, t. y. pasidavimas trečiųjų teisimo sprendimui, prisidėjusioms prie fakto valstybėms; 7) rajoninės tarpusavio parėmimo sutartys, turinčios papildyti Lokarno nutarimus tuo būdu, kad visos Europos valstybės galėtų juose dalyvauti.

Į šį planą gana palankiai atsiliepė daugumas valstybių. Jų tarpe Vokietija ir Jungt. Amer. Valst., bet, tačiau, vargu bus galima priėti prie jo įgyvendinimo.

Vokietija. Šio mėnesio 6 d. įvyko Vokietijos reichstago rinkimai. Kaip buvo numatyta, žymiai pralaimėjo nacionalsocialistai ir laimėjo komunistai. Reichstago rinkimų apytikri daviniai: hitlerininkai vietoj 230 atstovų turės 195, socialdemokratų vietoj 133 turės 121, komunistai — vietoj 89 turės 100, centras vietoj 76 — 70, nacionalsocialistai vietoj 40 — 52, bavarų liaudies partija vietoj 22 — 18, liaudies partija — vietoj 7 — 11, kaimiečiai vietoj 2 — 3, ūkio partija vietoj 2 — 1, krikščionys socialistai vietoj 3 — 5, konstitucinė partija vietoj 4 — 2.

Padėtis panaši anksčiau buvusia. Kabineta galėtų sudaryti tik nacionalsocialistai su komunistais. Jau dabar šie kraštutiniai elementai pradeda draugauti, bet vargu kas išdrįs į jų rankas atiduoti valstybės likimą.

Jau ruošama pasaulinė ekonominė konferencija. Greitu laiku turi įvykti Zenevoje pasaulinė ekonominė konferencija, kurios uždavinys turi būti pasaulio ekonominės krizės palengvinimas. Taigi, šioji konferencija turi surasti būdą, kaip atstatyti tautų suirusius ūkius (visiškai nelengvas uždavinys...). Šiomis dienomis jau pradėjo savo darbą paruošiamoji konferencija, kuri turi parengti konferencijos dienotvarkę ir t. t. Šiai komisijai pirmininkauja Olandijos banko direktorius Trip. Komisija skiriasi į dvi pakomises: finansiniams reikalams ir ekonominiams reikalams.

Prancūzija draugauja su Ispanija. (Šis draugavimas nukreiptas prieš Italiją). Šiomis dienomis prancūzų ministeris pirmininkas Herriot atšalė Ispanijos sostinėje Madride. Jis buvo Ispanų iškilmingai priimtas, pasikeitė su prezidentu ordinais ir t. t. Dėl savo vizito tikslo Herriot pareiškė, kad norima Ispanijoje įrengti tarptautinės kariuomenės ginklų atsargą. Tuo jis turės pasitarti su ispanų vyriausybe. Tačiau šis jo vizito tikslas yra tikrai šalutinis, pagrindinis yra užmegsti santykius su Ispanija prieš Italiją.

Mat, paskutiniuoju laiku prancūzų — italų santykiai labai įtempti, ir prancūzai ieško sau paramos tarp italų kaimynų.

Pagaliau sudaryta estų vyriausybė. Keletą savaičių Estija buvo be vyriausybės. Pagaliau šiomis dienomis jau pavyko sudaryti naują vyriausybę. Ją sudarė Pats. Tai nėra kokios nors partijos vyriausybė, bet pareinamoji darbo vyriausybė, kurios nariai yra savo srities specialistai (žinovai). Gal tokia vyriausybei ir pavyks vadovauti Estijos politikai, nes partinė vyriausybė ten negali išsilaikyti dėl ginčų tarp įvairių politinių partijų.

Anglijoje paaštrėjo miltų klausimas. Anglijoje paskutiniuoju laiku gyvulių ūkis atsidūrė labai sunkioj būklėj. Konservatorių slacksniai (tai yra lordai, kurie turi didelius gyvulių ūkius savo dvaruose ir jie suinteresuoti šią šaką pagerinti) reikalauja įvežama į Angliją mėsa apdėti muitais, kad pakeltų savo gyvulių ūkį. Jie šiuo reikalu nuolat spaudžia vyriausybę, kurioje yra ir jų atstovai, ir galimas daiktas, kad dėl to bus ir vyriausybės krizė. Jei anglai apdės įvežamą mėsa muitais, tas blogai atsilieps ir Lietuvos ūkiui, nes iš Lietuvos į Angliją kaip tik eksportuojama mėsa.

Vokietininkų veiksmai Klaipėdoje. Neseniai Klaipėdos savi-valdybė vieną iš miesto gatvių pavadino burv. direktorijos pirmininko Betcherio vardu. Šis žygis sukėlė tarp Klaipėdos lietuvių didelį pasipiktinimą, nes, kaip žinoma, Betcheris visą laiką traukė Klaipėdą vokiečių pusėn, net nusižengė išdavimu ir dėl jo savo laiku kilo ginčas su vokiečiais, kuri Haagos Tribunolas išsprendė lietuvių naudai. Lietuvių atstovas šį klausimą iškėlė seimelyje, tačiau ir ten vokiečių dauguma patiko gatvės pavadinimą Betcherio vardu. Matyti, dar vokiečių įtaka Klaipėdoje didelė ir lietuviams tenka kovoti už savo teises.

Leidžia Vyr. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius.

Redaktorius mjr. Balčiūnas.

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė, „Karys“. Telef.: per Vyr. Štabą 56 nr. KAINA: visiems metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt., 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai

KARYS

LIETUVOS KARIUOMENĖS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

XIV metai

Kaunas, 1932 m. lapkričio 10 d.

Nr. 46 (711)

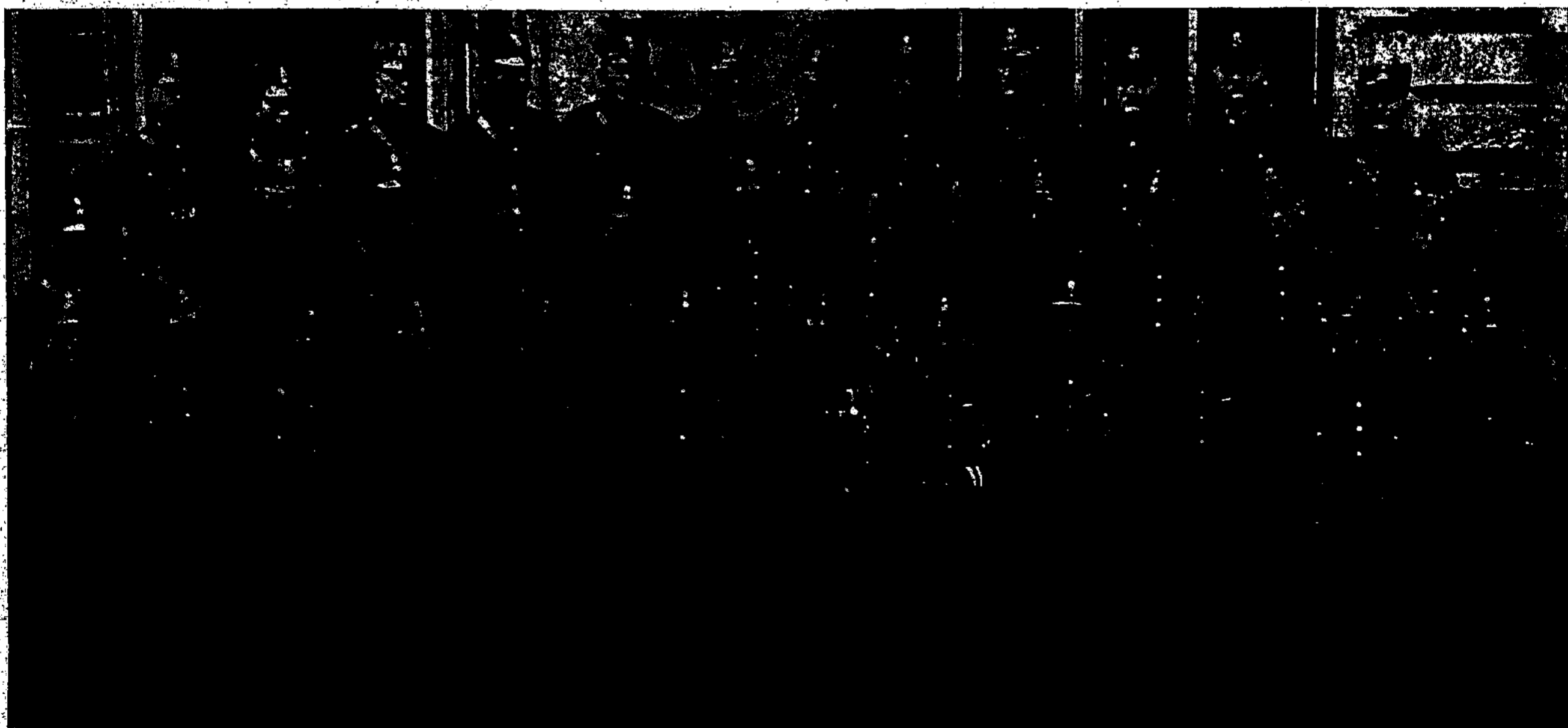
Latvių kariuomenės šventės proga

Lapkričio 11 dieną mūsų kaimynai latviai švenčia savo kariuomenės šventę. Ta diena jiems yra brangi dėl to, kad prieš 13 metų latvių kariuomenė nepaprastu užsidegimu ne tik apgynė savo tautos sostinę — Rygą, bet ir visiškai parbloškė žymiai stipresnį savo priešininką — bermontininkus, kurie ištisą mėnesį atkakliai stovėjo prie Rygos ir tykojo pirmiau ją pagrobti, o paskui pavergti ir visą Latviją. 1919 m. lapkričio 11 dienos sumanios ir drąsios latvių ofenzivos dėka Bermonto kariuomenė buvo tiek dezorganizuota, kad latviams pasisekė atvaduoti savo kraštą nuo bermontininkų nepaprastai trumpu laiku — per 17 dienų! Štai šitiems triumfališkiems žygiams paminėti, latvių kariai kasmet ir švenčia lapkričio 11 dieną savo kariuomenės ir drauge savo kariško ordino Lačplėšio, pergalės simbolio, šventę.

Šia proga prisiminsime svarbesnius istorijos etapus, kurie latvių karius atvedė prie šios garbės. Kaip žinome, Latvijos nepriklausomybė buvo paskelbta 1918 m. lapkričio 18 dieną. Vokiečiai okupantai, nepaisydami savo pasižadėjimų saugoti latvių žemes, kol įsisteigs latvių krašto apsauga, — paskubomis traukėsi į Vokietiją, palikdami jauną latvių respu-

bliką be pinigų, be ginklų, be kariuomenės. Tuo tarpu iš rytų slinko bausis raudonas slibinas — bolševikų kariuomenė. Reikėjo tučtuojau kas nors daryti. Pirmutinis ir svarbiausias latvių laikinosios vyriausybės rūpestis buvo — sudaryti savo ginkluotą pajėgą. Bet kaip? Šitą reikalą pradėjo realizuoti buvę rusų kariuomenės latvių šaulių pulkų kariai, kurie, didžiojo karo metu gindami savo gimtąjį kraštą nuo vokiečių, kariškai užsigrūdino ir tvirtai pasiruošė būsimsiems savo nepriklausomybės kovų žygiams. Gruodžio mėn. pradžioje iš pirmųjų tokių savanorių buvo sudarytas latvių kariuomenės branduolis: karininkų ir puskarininkų atsargos kuopa, atskira studentų kuopa ir Cėsių kuopa. Bet ką reikė šitos menkos, silpnai ginkluotos, blogai aprenktos pajėgos? Tad nenuostabu, kad dešimteriopai gausingesnė ir stipresnė bolševikų kariuomenė, be didesnių kautynių, 1919 m. sausio 3 dieną užėmė latvių sostinę — Rygą. Latvių kariuomenė (500 vyrų „armija“!) atsitraukė Mintaujos link su dideliu pasiryžimu sugrįžti atgal ir galutinai sutriuškinti atėjūnus.

Latvių vyriausybę iš Rygos persikėlė į Liepoją; čia energingai imtasi kariuomenės organizacinio dar-

Latvijos Liepojas pūt. pulko puskarininkų grupė.

bo. Visos iki tol buvusios atskiros kuopos tapo suvestos į vieną batalioną, o jos vadu ir kartu visos nedidelės kariuomenės vadu buvo paskirtas pulk. leit. Kolpaks. Bolševikų dar neokupuotoje latvių teritorijoje tuojau buvo paskelbta mobilizacija. Į kariuomenės eiles nenustojo plaukti gausūs savanorių bū-

Gen. Baluodis,
Latvijos karo ministeris.

riai. Gyventojai mielai prisidėjo savo aukomis — pinigais ir daiktais. Šitų visų priemonių dėka latvių kariuomenė netrukus pasiekė ir pirmąjį laimėjimą: 1919 m. vasario mėn. buvo sulaikytas rusų kariuomenės veržimasis ties Ventspiliu. Tuo pačiu laiku estų teritorijoje taip pat buvo organizuojamos latvių kariuomenės dalys. Joms, estų kariuomenei padedant, 1919 m. vasarą pasisekė visiškai atvaduoti nuo bolševikų visą žiemį Latviją. Ilgainiui latvių kariuomenės eilės vis didėjo, stiprėjo. Tačiau greta laimėjimų, jaunutė latvių kariuomenė patyrė nemažą skausmą: 1919 m. kovo 6 dieną, dalyvaudamas kautynėse, tragiškai žuvo pirmasis kariuomenės vadas pulkin. Kolpaks ir 3 vyresn. karininkai. Ta diena apgaubė gedulos šydu visą latvių tautą, nes tai buvo pirmos žymesnės aukos! Tačiau šie nuostoliai nepalaužė latvių karių pasiryžimų, energijos. Ir štai matome, kad latvių kariuomenė, jau suvesta į brigadą, pulk. Baluodžio vadovaujama, vokiečių (landesvero) dalims padedant, 1919 m. gegužės 22 d. atvaduoja nuo bolševikų Rygą. Tačiau priešininkas nė nemanė trauktis atgal į Rusiją: jis, atsitraukęs nuo Rygos, stipriai išitvirtino, kad vėliau, atsikvėpęs, galėtų pulti Rygą dar stipresnėmis jėgomis. Latviai gerai numatė šitą pavojų ir uoliai ruošėsi ne tik jį atremti, bet galutinai sutriuškinti rusus ir juos visiškai išvyti iš Latvijos. 1919 m. liepos mėn. latvių kariuomenė tapo reorganizuota ir sustiprinta: visos atskiros kariuomenės pajėgos buvo sujungtos ir iš jų padarytos 3 pėstininkų divizijos — iš 3 pėstininkų ir 1 artilerijos pulkų, 1 eskadrono ir 1 inžinerijos kuopos kiekvienoje divizijoje. Atrodė, kad kova su bolševikais tikrai nebus sunki. Bet tuo pačiu laiku atsirado visiems pa-

žįstamas avantiūristas Bermontas. Jis, turėdamas savo valdžioje gana stiprias pajėgas (45.000 žmonių, 100 pabūklų, 600 kulkosvaidžių, 120 lėktuvų ir 50 minosvaidžių) ir siekdamas tikslą trumpiausiu laiku paimiti Rygą, 1919 m. spalio 7 d. pradeda energingai pulti latvių kariuomenę, kuri už savo priešininką buvo žymiai silpnesnė (11.500 karių, 68 kulkosvaidžiai, 9 pabūklai, 5 minosvaidžiai, 1 šarv. traukinys ir 3 šarv. automobiliai). Nors jėgos abiejų priešininkų, kaip matome, labai nelygios buvo, bet latvių kariuomenė atkakliai gynėsi ištisas dvi dienas, kol, pagaliau, nuolatinių ir sunkių kautynių įveikta, turėjo pasitraukti į Rygą, kur išitvirtino Dauguvos upės dešiniajame krašte. Bermonto užėmimas Rygos priemiesčio Tornkalnio sukėlė nepaprastą patriotizmo bangą. Visi gerai suprato, kad, nustojus savo sostinės, bus nustota ir taip sunkiai įgytos nepriklausomybės. Entuziazmas ir pasiryžimas viską aukoti tėvynės labui buvo toks didelis, kad įstaigų valdininkai, vyresniųjų gimnazijų klasių mokiniai, studentai, tautos tarybos žilagalviai nariai, dargi ministeriai, — visi savo noru ėmėsi ginklo ir skubėjo į kariuomenės eiles, kad drauge su kariais gelbėtų tautos laisvę. Lapkričio 5 dieną Bermontas buvo nutaręs duoti latvių kariuomenei lemiąjį smūgį. Bet latviai čia savo priešininkui užbėgo už akių. Jau lapkričio 3 dieną latvių kariuomenės dalys, palaikytos galinga anglų-prancūzų karo laivų artilerijos ugnimi iš jūros, — atskiromis vietomis pradėjo energingai pulti bermontininkus, o lapkričio 10 dieną — visu smarkumu pulti Rygos priemiestį — Tornkalnį. Bermonto kariuomenės atsparumas žuvo: pradėjo netvarkingai trauktis, palikdama latviams nemažai karo grobio. Lapkričio 11 dieną Rygos priemiestis — Tornkalnis latvių buvo paimtas ir Ryga atvaduota! Laisvės spinduliai vėl pakilo aukštai ir nu-

Generolas Penikis,
Latvijos kariuomenės vadas.

Priešo belaukiant

Aušo. Rudens vėjas negailestingai purtė medžių šakas. Naktį truputį palijo ir nuo lietaus žemė dar buvo drėgna. Eilinis Vilkas ėjo, arba tikriau sakant, perbėgdamas slinko nuo vieno krūmokšnio prie kito. Jis ėjo pakeisti lauko sargybos postą, kuris buvo ant vienos kalvelės, apie 80 žingsnių nuo sargybos buveinės. Ta vieta jam jau iš praeitos savaitės gerai buvo žinoma, kai jis, žvalgomojo patrulio žvalgas, ėjo šita pačia vieta. Todėl jis drąsiai slinko į jam žinomą vietą, kur turi būti apsaugos postas. Bet ką tatau gali reikšti? Ir Vilkas nenorėdamas sudrebėjo: nejaugi postas?..

Postas tebuvo vos už 3—4 žingsnių, bet sargybinių niekur nebuvo matyti. Dar kartą gerai ištyręs visą apylinkę, kiek jam vieta ir rūkas leido, bet nieko įtartino nepastebėjęs baigė slinkti prie posto vietos. Tik staiga pajuto, kad krinta ant žemės ir tuo momentu tylus, pažįstamas balsas sušuko: „Vilke, tylėk!“ Tik kai pamatė iš po žolių išrobliuojantį posto jaunesnįjį, eil. Dargį, kuris jam buvo už kojų patraukęs, — nebeiškente nenusišypsojęs ir tyliai tarė: „Trauk tave devyni“. Ir reikėjo man būti tokiam žioplam ir nepastebėti čia tavęs, įsiknisusio žolėsna“. Dargis, pateisindamas savo veiksmą, atšovė: „Žinai, Vilke, kad tu taip rimtai susirūpinęs aplink žvalgetsi, tai aš nebeiškenčiau tau kokį nors šposą neiškrėtęs. Nors, tiesa, galėjo būti ir blogiau, nes priešas galėjo tai...“ „Verčiau nekalbėkite ir žiūrėkite, kas dedasi priešaky, ten ties dviem atskirais medžiais“, — pertraukė juos posto vyresnysis, eil. Švilpa, visas įsirausęs žolėje taip, kad tikrai žolėmis apkašytas šalmas buvo truputį matyti. Akis įsmeigęs į nurodytą kryptį, jis dar pridėjo: „Antai nuo dešiniojo beržo į kairę, kaip tikrai jums bekalbant, perbėgo vienas paskui kitą du žmonės ir atsigulė per kelius žingsnius nuo ąžuolo — žolėse. Tikrai galiu tvirtinti, kad tenai buvo „raudonųjų“ žvalgai. Be to, prieš keletą minučių B. vienkiemyje sulėjo šuo. Reikia elgtis tyliau, be jokių šposų, juk vėjas pučia nuo mūsų į priešų pusę ir jie gali išgirsti“. Po to eil. Vilkas ir Dargis atsigulė šalia Švilpos. Švilpa, įsakęs Dargiui sekti vietą ties ąžuolu, pats pradėjo nurodinėti Vilkui visus vietas daiktus (kaimus, vienkiem. ir t. t.). Dar prisiminė, kad iššaukiant sargybos viršininką negalima švilpti, bet tikrai durtuvą judinti aukštyn ir žemyn,

švietė visą kraštą. Tą dieną latvių kariai visam pasauliui parodė, ką gali padaryti karšta tėvynės meilė, pasiryžimas, pasiaukojimas. Atvadavus sostinę, vėliau, polaipnsniui, buvė atvaduota ir visa Latvija.

Šiandie, latvių kariuomenei minint tas reikšmingas sukaktuves, mes kartu su ja džiaugiamės ir prisimename tuos sunkius abiejų tautų gyventus laikus, kada ir mums, lietuviams, savo ginklo draugams latviams teko ne kartą ištiesti pagalbos ranką. Juk tada ir vieni ir kiti siekėme tų pačių idealų: atvaduoti savo tėvų žemę, apginti nepriklausomybę. Tad nebuvo gaila nė aukų. Mūsų džiaugsmas, latvių pergalės šventės akivaizdoje, tikrai yra atviras ir nuoširdus, nes sostinės reikšmę visai tautai gali įvertinti tik tas, kam ji yra išplėšta ir kas jos tebesilgi.

Br. P-lis.

rankos nuo žemės nepakėlus. Jeigu yra svarbus pranešimas, tai tegul bėga padėjėjas pranešti sargybos viršininkui ir tikrai paskutiniu atveju galima paleisti šūvį. Jeigu reikės trauktis, tai trauktis per krūmus į kairįjį apkasų sparną. Paskui jis pats pasitraukė atgal, užleisdamas posto vyresniojo vietą ir pareigas eil. Dargiui, o pats grįžo į sargybos vietą senoje ūkininko troboje prie vieškelio ir pranešė sargybos viršininkui ką pastebėjo būdamas poste.

Dabar Dargis stebėjo žymesnes iš priešų pusės prieinamas vietas, o ypač ties atskirais medžiais, kur buvo sustoję priešų patruliai. Eil. Vilkas žiūrėjo, kad nebūtų pavojaus iš šonų ir iš užpakalio.

Eil. Dargis, žiūrėdamas ir tyrinėdamas, atsiminė tą vietą, kur pereitą savaitę buvo žvalgyti priešininko. Tenai už ąžuolo — krūmokšnis, toliau eina takelis į slėnį ir tas slėnys užsisuka už vienkiemio. Paskui reikia pereiti upelį ir vėl pakilti į aukštesnę kalvos viršūnę, iš kurios puikiai matyti išėjimas iš miško ir kairiau — visas kaimas, lyg ant delno. Ach, kokia ten būtų gera sekimo vieta. Arčiau 300—400 metrų niekas neprieis nepastebėtas. O čia geriausios prieigos nuo priešų pusės, o dar lyg tyčia tie „nevidonai“ žvalgai prie ąžuolo. Bet kur jie galėjo dingti, — nejaugi visą laiką jie vietoje guli, o gal jie nušliaužė grioviu, kuris eina nuo ąžuolo į kairę ir paskui užsisuka tiesiai į mus. Dar nespėjo baigti savo samprotavimų, kai tame pat griovy pastebėjo judant žmogų, kuris nebuvo toliau kaip 100 metrų. Tuoj prašnibždėjo Vilkui: „Antai, žiūrėk, kairiau ąžuolo ir arčiau mūsų griovyje tie patys žvalgai slenka į mus. Bet čia Vilkas dar pridėjo: „Ar matai, kad iš vienkiemio išsipylė vorelė. Žiūrėk! dešiniau, iš krūmų — kita? Aš bėgu pranešt sargybos viršininkui“. Tai pasakęs, pasitraukė atgal ir dingo...

Tuo tarpu jau pradėjo mūsų sunkieji kulkosvaidžiai šaudyti ir gretimoje sargyboje taip pat pasigirdo atskiri šūviai. Dabar ir priešų sunkieji kulkosvaidžiai prabilo. Kautynės tarp „mėlynųjų“ ir „raudonųjų“ prasidėjo.

Prileidęs iki 200 metrų priešą, Dargis paleido vieną paskui kitą du šūvius. Tuoj ir priešų patruliai paleido po kelis šūvius. Ėjusios vorelės sugulė ir išsikleidusios vilnyj paleido po retą šūvį, bet tai tik trumpą laiką. Paskui pakilo ir vėl ėmė slinkti pirmyn, tik jau daug greičiau. Tuo tarpu iš vienkiemio dar išsipylė vorelė ir greitai artėjo.

Tada Dargis dar paleido vieną paskui kitą tris šūvius ir pasislinkęs atgal pasileido perbėgimais per krūmokšnius į anksčiau nurodytą vietą.

Sargyba jau buvo užėmusi apkasus, kurie iš vakaro buvo paruošti. Kai tik postas atsitraukė, tuoj paleido smarkią šautuvų ugnį į besiartinantį priešą, kuris perbėgimais artėdamas, pradėjo smarkiai apšaudyti lengvojo kulkosvaidžio ir šautuvų ugnimi. Gautas įsakymas lauko sargybai trauktis ir besitraukiant pasigirdo „trimito“ garsai, skelbdami, jog manevrai baigti. Mes visi ir taip pat priešas atsistojom savo vietose, kol buvo kitas „trimitas“ — susirinkti...

Pasirodė, kad gretimąją sargybą „raudonieji“ buvo paėmę į nelaisvę, apsupdami ją. Bet mes vis dėlto išsilaikėme, gero pastabaus apsaugos posto dėka, kuris viską pastebėjo ir laiku apie tai pranešė savo viršininkams.

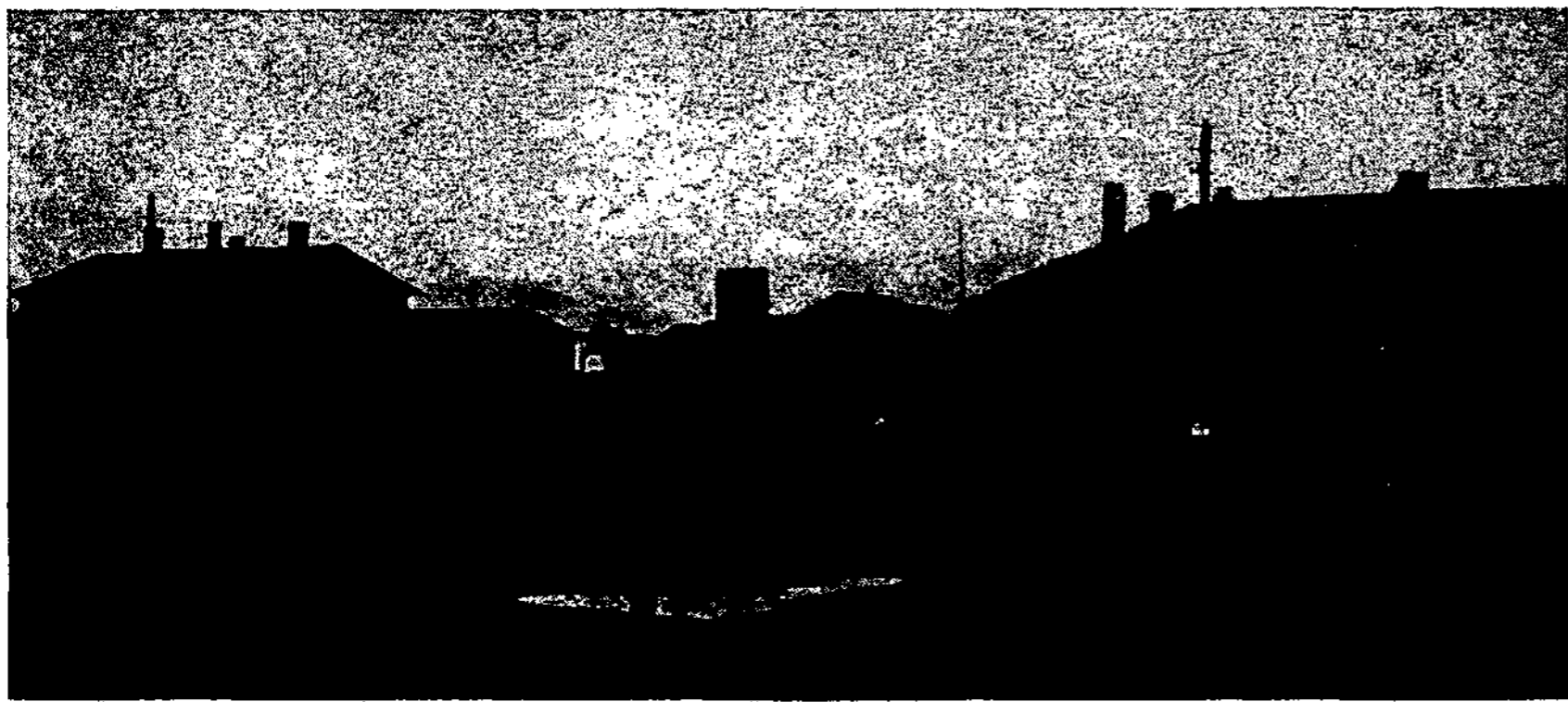
V. p. M. Ant.

Tauta ir karys

(Keletas minčių jauniems kareiviams).

Jaunieji kariai, jus į kariuomenės eiles pašaukė tėvynė, kad atliktumėt šventas pareigas jai, kad savo jaunystės ir jėgos dalelę paaukotumėte visos tautos reikams.

Kas gi yra tauta ir ko ji siekia? Tauta yra žmonių bendruomenė, pastoviai gyvenanti vienoje vietoje, kalbanti viena bendra kalba, prisilaikanti vienokių papročių ir tvarkos. Šios bendruomenės atskiri asmens gyvena laisvai, savo šeimos reikalus tvarko savarankiškai, tačiau tuos atskirus vienetus krūvon suburia, tvirtais saitais susieja bendri visos tautos siekimai, jos idealai.

Pirmosios dienos mokymo aikštėj. Geležin. kuopos foto.

Juk kaip paskiros šeimos turi savo rūpesčių, siekimų, taip turi ir atskiros tautos, kurios, galima sakyti, ir yra didelės šeimynos. „Genys margas — pasaulis dar margsnis“, sako priežodis. Tuo norima pabrėžti, kad žmonių siekimai ir rūpesčiai yra labai įvairūs ir skiriasi. Tas pats yra ir su atskiromis tautomis. Kiekviena jų turi savo tikslą, rūpestį, džiaugsmo ir liūdesio valandas. Mes, lietuviai, turime tikslą atvaduoti klasta išplėštą mūsų tautos širdį — Vilnių, sujungti visas mums priklausančias, lietuvių gyvenamas žemes, pasivyti mokslo ir kultūros srityse toliau negu mes nužengusias tautas ir būti pavyzdžiu savo teisingumu, dora ir tarpusavio vienybe.

Kadangi tautų siekimai yra labai įvairūs ir skirtingi, todėl jos tarpusavy dažnai susikivirčia, stengdamos viena kitai užbėgti už akių ir trumpiausiu ir patogiausiu keliu pasiekti savo tikslą. Iš to kyla įvairūs nesusipratimai, ginčai, pa-

galiau, karas. Karą pralaimi ta tauta, kurios kariuomenė silpniau paruošta, menkliau apmokyta ir išlavinta. Kad tauta laisvai galėtų savo užsibrėžtą idealą siekti, privalo būti tvirtas ramstis, tam tikra jėga, kuri jai duotų galimybės tuos siekimus įvykdyti. Toji jėga, toji priemonė tautos idealams siekti yra kariuomenė. Kariuomenė tai tautos žiedas, ugdąs savyje jos idealą. Tam žiedui tarpti, tvirtėti ir plėstis tauta atiduoda geriausius savo sūnus ir pajėgas. Jaunieji kareiviai, atvykę į kariuomenės eiles jūs tapote mažučiu, žydriu to gražiojo ir garbingo tautos žiedo lapeliu. Jūs atnešėte naujų jėgų ir

lūkesčių mūsų tėvynei — Lietuvai. Į jus rūpestingai žiūri visa tauta, tikėdamosi, kad jūs savo nuoširdžiu, atidžiu ir sąžiningu darbu dar daugiau sustiprinsite tautos siekiamą idealą ramstį, dar labiau papuošite tą gražųjį žiedą.

Ši trumpą kariuomenėj buvimo laiką jums neteks rūpintis savo pačių reikalais; tauta, vyriausybei ir jūsų viršininkams tarpininkaujant, viskuo pasirūpins. Todėl jūsų viršininkai bei mokytojai tikisi turėti iš jūs pavyzdgingiausius karius, tikrus savo tautos mylėtojus, darbščius ir sąžiningus pareigų pildytojus.

Kas reikalaujama iš tikro tėvynės mylėtojo ir gynėjo — jūs sužinosite iš savo viršininkų ir mokytojų. Tačiau kiekvienas jaunas karys, žengdamas pirmuosius kariško gyvenimo žingsnius, privalo atminti, kad jis yra pašauktas tarnauti tėvynei, išmokti ją mylėti ir ginti nuo priešų. Karys turi žinoti, kad pavojaus valandą tėvynė

Sveiki, atvykę!

Sveiki, atvykę,
 Į mūsų šeimą,
 Į mūsų dalį!
 Drauge gyvensim,
 Drauge kovosim
 Už gimtą šalį.
 Į kilnią talką,
 Į didį darbą
 Šiandieną kviečiam,
 Jaunieji broliai!
 Ne vieną žygį,
 Ne vieną mylią
 Nueisim uoliai.
 Ne kartą rūsčios
 Užeis gal dienos,
 Ne kartą juodos
 Vaidensis mintys, —
 Nepasiduokit,
 Jaunieji broliai!
 Daugiau kantrybės,
 Pasiryžimo, —
 Ir baisios šmėklos
 Pradings nuo kelio.
 Juk sena močia
 Ir žilas tėvas
 Uždėjo kryžių
 Į toli žengiant;
 Juk jų svajonė,
 Kaip melšvas sapnas, —
 Karžygi sūnų
 Džiugiai sulaukti.
 Išmoksit ginklą
 Vikriai vartoti,
 Išeisit mokslą,
 Taip kilnų, gražų.
 Kada mums Vadas
 Parodys ženklą, —
 Visi, kaip vienas,
 Į žygį trauksim!
 Nebaisūs priešai
 Nebaisios kančios,
 Jei jau lietuvis
 Išjojo kartą!
 Sveiki, atvykę!
 Į didžią talką,
 Į sunkų darbą,
 Į Vilniaus pilį,
 Paruošim kelią!...
 Sveiki, atvykę!

Ant. Bernotas.

pareikalaus iš jo didžiausio pasiaukojimo, o gal net gyvybės. Kariuomenė viso to išmokys ir nurodys tikrąjį kelią, kuriuo privalo eiti tautos sūnūs.

Iš tikro, kariuomenėj reikalaujama ne tik, kad karys, arba kareivis, mokėtų ginklą valdyti, bet kreipiama ypatingo dėmesio, kad jis būtų paruoštas civiliniam gyvenimui. Tuo norima iš kareivio padaryti susipratusį pilietį, kuris

būtų naudingas valstybei ir žmonių gerovei, o kare tikras tėvynės gynėjas. Vienu atveju kariuomenė užpildo spragas, kurių neatliko mokykla, o antru atveju — supažindina su kariškuoju gyvenimu.

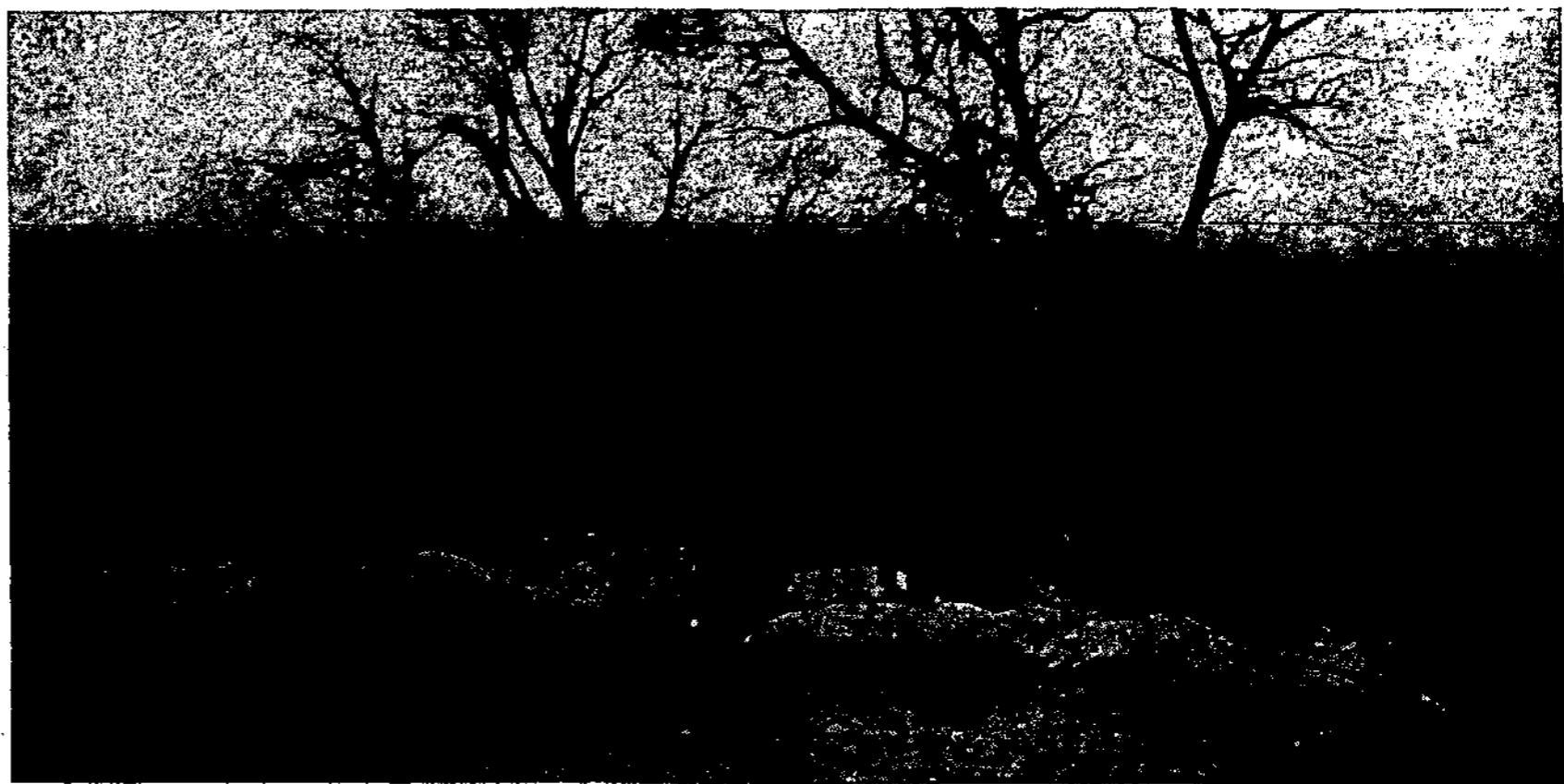
Be to, kariuomenė stengiasi plėsti kultūros ir švietimo reikalus kitokiais būdais. Pirmiausia renčia paskaitas iš istorijos, tėvynės pažinimo, diegia tėvynės meilę ir jos svarbą. Leidžia susipažinti su teatru, kurio gal ne vienam netektų pamatyti per visą gyvenimą. Taip pat leidžia į kinus palengvintomis sąlygomis arba visai nemokamai. Dažnai daro įvairias ekskursijas į istorines vietas, muziejus, parodas ir t. t. Vienu žodžiu, kariuomenėj tenka pamatyti to, ko paprastame gyvenime netektų.

Gal vienas blogas dalykas pasitaiko, kad mes mėgstame vienas iš kito pasijuokti, naujokus vadinti pašėpiančiais žodžiais. Tie žodžiai gal iš dalies atrodytų teisingai vartojami, tačiau mes nepriva-

lome tyčiotis iš klaidų. Nors jie ir daro klaidų, bet nesijuokime, o prie progos stenkimės paaiškinti, už tai jie mums bus dėkingi. Tuo būdu kariuomenėj sutvirtės draugiškumas, vienybė ir drausmė.

Visa tai turėdami prieš akis, ką kariuomenė duoda kariui, turime

būti dėkingi kariuomenės vadovybei. Gal ne vienas jau tatai ir pastebėjo, kuris pažįsta kaimiečių gyvenimą ir tarnavo kariuomenėje. Rodos, neilgas laikas pusantrų metų tarnauti kariuomenėj, tačiau išmintas darbas atneša nemaža naudos.

Jau dabar patys sau viską dirbame.

Jums, jaunieji kariai!

Štai, brangūs jaunuoliai, atėjome savo pareigą atlikti. Atėjome fiziškai ir dvasiškai sustiprėti.

Draugai, mes atvykome ne pokyliui. Mes čion susirinkome rimčiausiai gyvenimo pamokai atlikti. Tarnaudami kariuomenės eilėse, mes sužinosime daug naudingų dalykų, daug kas mums paaiškės.

Čia bus progos išmokti gerai skaityti, rašyti, plačiau susipažinti su gražiąja Lietuvos gamta. Mes pamatysime, kaip Lietuvos sūnūs turi ginti savo kraštą, kaip reikiant pasiaukoti tėvynės labui.

Patekome į naują pasaulį, susitikome su nauju gyvenimu. Pradžioj mums atrodyt viskas svetima,

• It naujokai nori pasirodyti, kad jie ne visai prasti.

nejauku, bet nenusiminkime, jaunieji kariai. Juk čia pat esame, Lietuvos žemelėj, kur gimę ir auge.

Pradžioj gal mums atrodyt labai sunku, nes čia visur tvarka, švara ir drausmingumas. Apsiprasime, susipažinsime ir pasijusime daug geriau, negu namie.

Atsiminkime, kad mūsų tauta tik tada bus laiminga, kai galės laisvai plėtotis, kai ji jokių priešų nebijos. Kiekvienas žinome, kad tautos laisvės laidas yra patvari kariuomenė ir tautiškai nusiteikusi visuomenė.

Nesiskųskime, kad mus atskyrė nuo savųjų, neišlėkime paliktų namiškių. Netruks prabėgti tie keliolika mėnesėlių, ir mes linksmi, sustiprėję vėl grįšime į namus.

Tad per tą laiką nesnauskime, o stenkimės, kad visa, kas tik bus mums aiškinama, mokoma, kuo geriausiai suprastumėm. Nepraleiskime progos priprasti prie tvarkos, savo ir svetimo turto gerbimo, o taip pat artimiausio savo draugo — ginklo.

Atsiminkime, kad tik nuo mūsų pačių pareina pasisekimas kariuomenės eilėse. Jei būsime visada tvarkingi, griežtai ir tiksliai vykdysime įsakymus, atidžiai seksime pamokas, žengsime drąsiu žingsniu, būsime pasiryžę viską nugalėti, tai pamatysime, kad viršininkai bus mums lyg tėvai, lyg vyresnieji draugai.

Jei būsime molio „Motiejai“, jei į viską žiūrėsime, kaip į sunkiausią naštą, tai tikrai neturėsime pasisekimo ir pasijusime, kad tie patys mūsų draugai „naujokai“ visur mus pralenkia ir palieka.

Mūsų pareiga, kad visais atvejais nežemintumėm savo vardo, o kartu ir visos kariuomenės garbės.

Tad, vyrai, per tuos metus pasistenkime išmokti, kaip reikia gyventi.

Švėgždainis Petras.

Kary, daugiau dėmesio!

Daug galima įgyti žinių ir pasiruošti gyvenimui per pastabumą. Nė vienas žmogus negimsta, kuris viską žino, o išmoksta ir daug sužino mokindamasis ir stebėdamas kitų žmonių gyvenimą.

Jaunuolių, pašauktų atlikti karinę tarnybą, tiesioginė pareiga išmokti gerai valdyti savo rankoje ginklą ir pasiruošti gero tėvynės gynėjo pareigoms. Tačiau, be šito pirmutinio tikslo, kiekvienas mūsų turi būti geras, išsilavinęs, susipratęs ir mokąs savo amata pilietis. Nes ir paprastas gyvenimas yra ta pati kova. Išsilavinęs ir sugebąs atlikti bet kokią darbą, visuomet iškovos sau geresnį gyvenimą. Tauta, susidedanti iš tokių narių, taip pat bus medžiagiškai ir dvasia stipri, nevergaus kitiems ir bus galinga.

Vyručiai, mūsų tėvai buvo sveitimųjų spaudžiami, neturėjo nei rašto, nei savo mokyklų, todėl mūsų gyvenimas daugeliu atžvilgiu yra dar atsilikęs, palyginamai su mūsų kitais kaimynais. Daugelis ūkininkų savo ūkį tvarko taip, kaip jo tėvų tėvai tvarkė, neįnešdami jokių pertvarkymų ir patobulinimų, sakydami: „Taip mano tėvai gyveno ir valgė duoną, taip ir aš gyvensiu.“ Bet reikia prisiminti, kad dabar visai kitokios gyvenimo sąlygos. Yra bendrai sakoma: kas neina pirmyn, tas eina atgal. Mes gyvename varginiais krizės laikais, todėl ką nors pradėdami dirbti pirmiau turime apskaičiuoti, kad būtų kuo didžiausia iš to darbo nauda. Kas yra nenaudinga — reikia išmesti.

Todėl dabar, tarnaujant kariuomenėje, daug kas galima naujo sužinoti ir išmokti. Per pusantrų metų yra nemaža laiko. Čia, be kariškų dalykų, laikomos bendro lavinimosi, iš žemės ūkio, higienos ir kitų dalykų paskaitos, rengiamos įvairios ekskursijos, manevrų metu tenka susidurti su kito krašto žmonėmis, kurie gal gyvena geriau. Vadinas, čia reikia panaudoti pastabumas. Reikia mokintis visa pastebėti, kas yra naudinga. Pav., manevrų metu, susidūrus su ūkininku, jei yra atliekamo laiko, kodėl nepasiteirauti jo, kaip einama apyvoka, kokie įrankiai vartojami, kokius augalus sėja ir t. t. Pastebėjus ką naujo ir naudingo, reikia įsidėti sau į galvą, kad, grįžęs iš kariuomenės, galėtumei ir pas save tą patobulinimą įvesti.

O draugų tarpe, ar maža naudingų dalykų galima sužinoti? Juk į dalį ar į kuopą suvažiuoja iš įvairių kraštų, įvairaus užsiėmimo ir išsilavinimo žmonių. Atliekamomis nuo tarnybos valandomis reikėtų užsiminti ne kokiomis nors tuščiomis kalbomis ar bereikalingais ginčais, bet panašiais dalykais, iš kurių būtų ateityje naudos. Draugai, kurie yra labiau išsilavinę, turėtų tas žinias perduoti kitiems, nes čia yra bendras visų reikalas.

Kiekviename pulke yra įrengtos puikiausios karvių bibliotekos, kur begalės įvairaus turinio knygų. Čia gali sau rasti medžiagos: ūkininkai, staliai, kalviai ir kitokių užsiėmimų vyrai. Turėdamas atliekamo laiko, nepatingėk paimt knygos, skaityk ir didink savo žinių bagažą. Atsimink, kad čia nieko nekainoja ir, kad grįžęs iš kariuomenės, tokių bibliotekų kaime nerasi. Be to, gal būt, nebus ir laiko, nes gyvenimas pareikalaus kitokio darbo.

Taip pat kiekvienoje kuopoj yra radio priimtuvas. O kiek perduodama įvairaus turinio paskaitų! Klau-

Išvyko Vengrų karo atstovas

Vengrų karo atstovas Lietuvai ir kitoms Pabaltijo valstybėms majoras de Lány iš šios vietos atšaukiamas.

Atsisveikinti su mūsų karo vadovybe jis iš Rygos (nuolat ten reziduoja) lapkričio 7 d. atvyko į Kauną.

J. E. Respublikos Prezidentas A. Smetona priėmė atsisveikinimo audiencijoj ir ta proga majorą de Lány apdovanojo D. L. K. Gedimino ordinu 3-io laipsnio.

P. kr. aps. ministeris pulk. Giedraitis pakvietė majorą de Lány pietų.

Spalių 8 d. majoras de Lány išvyko į Rygą, o iš ten už kelių dienų į Vengriją.

Estijos pasienio apsaugos 10 metų sukaktuvės

Lapkričio 1 d. Estijos pasienio apsauga šventė savo organizacijos 10 m. sukaktį.

Estijos pasienio apsaugą sudaro atskiros kariuomenės dalys.

Pasienio apsaugos dalių kariai tarnyboj ir laipsniuose lygiai traktuojami, kaip ir aktyviosios tarnybos kariai.

Pasienio apsauga turi apsaugos laivų ir motorlaivų.

Pasienio apsaugos žinioj yra šunų dresavimo ir mokymo įstaiga, kuri paruošia pasienio apsaugos tarnybai šunų. Dresuoti šunes ypač parodė didelių savo privalumų sieną perėjusius asmenis sekti ar perneštą kontrabandą suieškoti.

Sausumos siena su Sovietų Rusija yra aptverta spygliuotos vielos tvora. Tai labai palengvina pasienio apsaugos pareigūnams surasti perėjimus, nes ir sunkiai pralindęs vis dėlto palieka žymių.

Pasienio apsaugos viršininku jau 10 metų yra generalmajoras Kurviz, jo padėjėjas pulkininkas Engman. Jie abu daug yra pasidarbavę, organizuodami ir tobulindami pasienio apsaugą.

Pasienio apsauga yra vidaus reikalų ministerijos žinioj. Viso yra apie 2000 žmonių.

Sausumos siena turi apie 550 klm. ir jūrų (ežerų) apie 600 klm.

sant kiekvieną dieną tik po vieną valandą, kiek galima naujų dalykų sužinoti. Todėl matome, kad kariuomenėje tarnaujant daug yra įvairiausių progų save lavinti ir šviesti, tik reikia noro ir pasiryžimo. Kad visos žinios ir vadų patarimai nedingtų ir neišeitų iš galvos, reikia kiekvienam įsigyti nemažą sąsiuvinį ir jame tvarkingai svarbesnius dalykus pasižymėti. Per pusantrų metų susidarys knyga, kurioje vėliau bus galima daug naudingo rasti.

Taip sunaudodamas karys atliekamą nuo tarnybos laiką, ne tik bus geras tėvynės gynėjas, bet drauge ir išsilavinęs bei pasiruošęs ateičiai. Toks karys, grįžęs iš kariuomenės, bus pavyzdžiu visai apylinkei.

Gaižūnų poligone vieškelio ir siaurojo geležinkeliuko statyba

Didžiuliam Gaižūnų poligone, kurį sudaro 8585,36 ha miškuotas žemės plotas, kasmet vasarą kariuomenė atlieka savo pratimus. Poligoną pereina tūkstančiai karių su savo arkliais, pabūklais ir mašinomis, keisdami benti kelionis pamainomis. Suprantama, kad toks didelis kariuomenės skaičius per ketvirtadalį metų reikalauja milžiniško kiekio maisto, pašaro, municijos ir kitų reikmenų. Visa tai tenka pervežti iš Gaižūnų geležinkelio stoties į kariuomenės stovyklų centrą, kuris yra už 5 klm., o susisiekimui su stotimi turi tik porą šunkelių. Kiekvienas, buvęs poligone, matė, kiek kasdieną tais šunkeliais vargsta arklių ir genda vežimų, be kito padoresnio kelio.

Visa tai numatydama ir turėdama galvoj mūsų vadovybė jau iš anksto, pernai rudenį, įsakė pionierių batalionui sujungti Ruklos dvarą su Gaižūnų stotimi vieškeliu ir siauroju geležinkeliuku. Darant to kelio krypties tyrinėjimus, buvo pastatyta sąlyga, kad vieškelis eitų tokiomis kryptimis, kurios netrukdytų pratimų metų judėjimo ir neitų klampiomis, balotomis vietomis, kuriose susidarytų dideli ir sudėtingi žemės darbai.

Tyrinėjimai buvo atlikti pernai vėlyvą rudenį ir sudarytas provizorinis projektas. Kovo mėnesio pradžioje miškas buvo iškirstas, o balandžio pabaigoje į poligoną išvyko pionierių bataliono komanda iš 3-jų karininkų ir 30 pionierių pradėti kelio statybos darbai. Dar kartą kelio ruožas buvo ištyrinėtas ir sudarytas galutinis projektas. Pagal projektą vieškelio ilgis 4,3 klm., sankasos plotis 8 metrai. Padarymui sankasos reikia žemės iškasti ir nuvežti 9252 kūb. mtr., atvežti ir supilti — 6293 kūb. mtr. ir iškasus išlyginti — 984 kūb. mtr. Kelio ruože grūžas — smėlis. Norint, kad smėlio grūže kelias turėtų pakankamai kietą paviršių, reikia visą kelio važiuojamąją dalį išpilti molio sluoksniu ir sumaišyti jį su sankasos smėliu. Šis darbas yra labai keblus, reikalaujantis didelio atidumo ir rūpestingo atlikimo, tačiau duodąs labai gerų rezultatų. Taip padarytas kelias vadinasi smėlio —

molio keliu ir yra vienodai patvarus kaip sausros, taip lietingu metu. Todėl visam keliui reikia atvežti ir išpilti apie 2580 kūb. mtr. molio, kurio yra tik viename kelio gale. Be to, kelią žvyruojant, reikia dar apie 3840 kūb. mtr. žvyro. Siaurasis geležinkeliukas, lauko tipo bėgių, eina nuo Gaižūnų stoties kelio sankasos kraštu, užimdamas 2-jų mtr. pločio juostą. Vieškelis įvedamas į Jonavos-Gegužinės vieškelį, einantį pro Ruklos dvarą, o geležinkeliukas toje vietoje atsiskiria ir toliau eina 0,5 klm. atskirai iki būsimos Ruklos stoties. Geležinkeliuko ilgis 4,8 klm., pritaikomas motorinei ir arklių traukai.

Nuo balandžio mėn. 20 dienos iki liepos 18 dienos kelio ruože buvo išrauti kelmai, iškelti darbo pažymiai (įkalti kuoliukai, kurie rodo, kiek toje vietoje pagal projektą reikia supilti arba nukasti žemės), pastatyti visi tilteliai ir ištiestas laikinas žemei vežioti geležinkeliukas.

Iškilus reikalui poligone padaryti aerodromą, išvalyti šaudymo sektoriams mišką ir prasidėjus su-

Kelių kasimo darbai.

Foto „Anion“

Aš esu lietuvis, o ne rusas.

— Ak, štai, ir vėl tamstą susitinku, — kalbėjo, spausdamas man dešinę buvusį rusų karininkas, kuris prieš kiek laiko buvo pasakojęs apie pastabų lietuvių kareivį Adomaitį. — Labai džiaugiuos, nes, kaip matau, abudu turime atliekamą valandėlę ir galėsime pasikalbėti.

— Taip. Man smagu girdėti, kad mano tautiečiai buvę geri kariai.

— Taigi, papasakosiu tamstai kitą nuotyki, kurio didvyriu irgi buvo tamstos tautietis, tik, deja, aš jo pavardės nebeatmenu. Tą nuotyki aš mačiau savo akimis, kai iš Maskvos vykau per Kaukazą į turkų frontą.

Kaukaze, kaip tamsta žinai, — pasakojo rusas, — gyveno rusų kazokai. Karui prasidėjus, jų kaimai, — ten juos vadina stanicomis, — gerokai aptuštėjo, nes daug kazokų išjojo į karą. Tose stanicose, tam tikrais tarpais viena nuo kitos, buvo įkurtos kariuomenei stovyklos. Tokioje stovykloje paprastai būdavo jos komendantas ir dar vienas kitas karininkas. Jos,

žinoma, nebuvo tokios, kaip, pavyzdžiui, per manevrus esti: tai buvo tarytum pereinamieji naujokams apmokyti punktai. Sumobilizuotus vyrus atgabendavo į pirmąją tokią stovyklą, ten juos kiek apmokydavo ir siųsdavo į kitą; šioje jie, pailsėję po ilgo žygio, būdavo apmokomi toliau ir siunčiami į sekančią iš eilės stovyklą, iš tos vėl toliau, kol pasiekdavo frontą. Geležinkelių nėra, ėjimas per kalnus sunkus; tuo būdu per tas stovyklas pulkai pamažu pasiekdavo frontą ir tuo pačiu laiku būdavo paskubomis paruošiami kariauti: apmokomi rikiuotės, vartoti šautuvą ir k. Stovyklos karininkai mokydavo kareivius.

Tokiu pačiu keliu ir man teko Užkaukazėn keliauti. Nebeatmenu jau dabar stanicos vardo, kurioje tas viskas, ką tamstai pasakoju, atsitiko; stanica buvo prie pat Tereko upės, iš vienos pusės staigių kalnų gubrių, iš kitos — miškų apsupta. Terekas toje vietoje, tekėdamas nuo kalnų, baisiai sraunus ir gilus; ir labai geras plaukikas nelabai gali išdrįsti leisti kiton pusėn.

Buvo šventadienio popietė, Dangus giedras, ramus, nė debesėlio. Beveik visi stovyklos kareiviai

jungtų ginklo rūšių bendriems pratimams, kelio statybos darbai buvo laikinai nutraukti. Tik rugpiūčio mėnesį 14 dienų buvo galima paskirti kelio statybai kasdien po kuopą pėstininkų. Per tą laiką padaryta apie 1,5 klm. kelio sankasos. Po to darbai vėl buvo nutraukti iki rugsėjo mėn. 12 dienos.

Rugpiūčio mėn. 29 dieną naujai statomojo kelio buvo atvykęs pažiūrėti lankęsis poligone J. E. P. Respublikos Prezidentas, lydimas aukštosios karo vadovybės ir kitų aukštųjų kariuomenės viršininkų.

Rugsėjo mėn. 10 d. į poligoną atvyko surinkta iš kariuomenės dalių komanda per 100 žmonių, kuri, vadovaujama pionierių karininkų ir instruktorių, pradėtąjį kelio statybos darbą tęsia toliau. Iki spalio mėn. 29 dienos kelio sankasa užbaigta. Liko tik ištiesti apie 0,5 klm. geležinkeliuko ir padaryti plotmes stotims. Jei oro sąlygos leistų, likusį šio sezono darbą būtų galima dar šį rudenį užbaigti. Kitiems metams liktų tik atvežti ir sumaišyti su smėliu molį, išžvyruoti ir aptaisyti sankasos šlaitus. Šiuos darbus atlikus, ateinančių metų pratimams kariuomenės dalys galėtų jau naudotis grynai savo jėgomis pastatytu puikiu keliu.

Baigdamas šio kelio statybos trumpą apžvalgą, noriu pastebėti, kad atsiųstieji darbams kareiviai ne tik atlieka naudingą kariuomenei ir valstybei darbą (tokio kelio vieną kilometrą pastatyti, neskaitant geležinkeliuko, kaštuotų per 25000 litų), bet, išeidami atsargon, parsineš, be grynai karinio pobūdžio žinių, dar puikų žiūpsnelį žinių apie kelių statybą. Jie, kas tuvas po kastuvo supildami arti penkių kilometrų kelio sankasos, patyrė, kiek darbo ir trūso reikalauja gero vieškelio pastatymas ir kaip jis turi būti statomas, kad pavasarį ar rudenį nereiktų jame arklių maudyti, bet būtų galima be jokio vargo lengvai važiuoti.

Leit. Švažas.

Nenurink, šeimininke, kol tavo namuose nevisi dar turi Vilniaus pasus ir neklijuoja ženklelių.

buvo susirinkę paupin: vieni savo baltinius plovė, kiti pačiame pakraštyje, bijodami patekti srovėn, maudėsi, tretį ilsėjosi pievoje. Mudu su stovyklos komendantu, jaunu štabskapitonu, irgi išėjom paterekin pasižvalgyti ir, atsisėdę krūmų pavesyje, šnekučiavome. Po kiek laiko pamatėme ant kito kranto jauną kazoką; jis nusirengė, susuko savo drabužius kamuoliu, užsidėjo ant galvos ir per pasmakrę pririšo diržų; ant kaklo užsikabino šautuvą ir kardą ir, šokęs į vandenį, pasileido plaukti į mūsų pusę. Matyt, ne pirmą kartą mėgino jis savo jėgas šelstančiose Tereko bangose ir žinojo tą vietą, kuria leidosi plaukti.

Tačiau staiga, jau pačiam upės vidury, jis liovėsi irtis, tarytum sustingo, ir puojanti srovė ėmė nešti jį. „Aš nešu depešą, gelbėkit, skęstu“, — sušuko bangų nugalėtasis drąsuolis. Valties niekur arti nebuvo, nežinojome, kaip jį gelbėti. Komendantas pašoko ir garsiai sušuko kareiviams, liepdamas kuo greičiausia segti diržų virtinę, kad jos galą galėtų numesti skęstančiajam gelbėti. Kareiviai stvėrėsi darbo; mudu su štabskapitonu pasileidome krantų lydėti Tereko nešamą kazoką ir jį drąsinti, kad tuojau išgelbėsime. Nelaimingasis, mirties siaubo apimtas, dar kažką šuktelėjo pora kartų, kai pati srovė jį paviršium buvo iš-

Šaulių dragūnų sportas

Lietuvis yra raitininkas, myli žirgą, mėgsta joti, — taip sako mūsų senovės tradicijos, liaudies dainos ir praeities kovos.

Lietuviui raitininko dvasia yra prigimta iš gilios senovės, net ilgi verguvės amžiai nepajėgė jos užslopinti. Šią dvasią išlaikė mūsų liaudies dainos, kupinos gražiausių išsireiškimų apie lietuvių raitelį ir jo juodbėrėlį.

Šiandien jau laikas pradėti kelti „senovės raitelį“ ir atgaivinti garsiuosius mūsų žirgus. Tam užsimojimui palankiausia priemonė — raitųjų sportas.

Raitųjų sportas — konkūrai, lenktynės ir įvairūs sportiški žaidimai miklina žmogaus fizinis, kartu ir dvasiškas jėgas, išaugina gražiai sudėtą, lankstų, vikrų ir patvarų kūną, sudaro geras sąlygas harmonizuotis sveikoms dvasios ir kūno ypatybėms. Be to, duoda daug naudos kariškam tautos parengimui. Juk būtinas sąmoningo lietuvių ir tėvynės gynėjo privolumas yra šaltas kraujas, narsumas, drąsa, orientacija, greitas sprendimas ir tvirta valia. O juk visa tai greičiausiai ugdo raitųjų sportas.

Šiandien matyti, kad šio sporto reikšmė teisingai jau yra suprasta ir metodiškai gyvendinama. Paskutiniaisiais metais matome daugelyje Lietuvos vietų ruošiant įvairias raitų sporto rungtynes. Štai vasarą Kretingos ir Panevėžio šaulių rinktinės surengė arklių lenktynes. Rudenį Marijampolės šaulių dragūnų eskadronas surengė konkūrus ir lenktynes. Taip pat ir Ukmergės dragūnų eskadronas. Netrukus rengs Kauno ir kiti eskadronai.

Rungtynėms dragūnų eskadronai yra suskirstomi į 5 punktus. Kiekvienam punkte rungtynės 20—30, o kartais net ir 40 arklių. Rungtyniuotojams reikia nugalėti 4—5 kliūtis iki 1,10 metr. aukštumo ir perjoti lauko dirvą iki 0,200 metr. distancijos.

Šių rungtynių tikslas — pratinti mūsų kaimo jaunuolį prie raitųjų sporto, skatinti jauno raitelio

metusi, ir nugrimzdo. Aišku, jau negalėjome padėti.

Bet tuo pačiu metu vienas kareivis šoko į vandenį ir pasinėrė. Neiškilo apie porą minučių, tačiau, dar gerai nesuprasdami kas įvyko, pamatėme jį iškytant kiek toliau nuo tos vietos, kur paskutinį kartą buvome matę kazoką. Iškilęs kareivis atsikvėpė ir vėl pasinėrė. Visi laukėme, kas toliau bus ir virpėjome noru, kad jam pasisektų išgelbėti skenduolį. Iš tikrųjų, netrukus kareivis iškilo į paviršių ir visomis jėgomis, atsivertęs aukštelininkas, ėmė irtis prieš srovę, sukdamas prie kranto; tada pastebėjome, kad viena ranka jis laikė kazoką už kojos. Reikia pasakyti, kad gelbėjimo darbas labai pavojingas ir dažnai skęstas, jei gauna nučiupti gelbėtoją, paskandina; tačiau, matomai, šis mokėjo skenduolį gelbėti ir buvo labai atsargus.

Kai kareivis prisikapstė arčiau kranto, jam numetė diržų virvę (į vieną virtinę susegtų daug diržų) ir ištraukė į krantą sykiu su sąmonės netekusiu kazoku. Tuojau ėmėmės jį gaivinti. Bematant kazokas atsigavo, tik jo sąnarius dar ilgai tampė mėšlungis. Lyg teisindamasis dėl savo nepavykusio plaukimo, kazokas skundėsi, kad buvo labai sušilęs, kai ėjo į vandenį, ir tuojau jį suėmęs mėšlungis, sutraukęs ran-

meilę prie savo žirgo, prie savo laimės ir nelaimės draugo, prie savo ateities kovų bičiulio. Be to, tirti ir ugdyti fizišką ir psicho-fiziologinį jauno raitininko stovį. Reikia pažymėti, kad visa tai sekasi pakankamai puikiai. Dragūnai rungtyniavime dalyvauja nepaprastai gausingai, palikę nors ir skubius ūkio darbus. Po keliolika kilometrų, per lietų, jie atvyksta ir dažniausiai net po šimtą procentų. Daugelis švariai nugalėkliūtis; per 18—19 sekundžių perjoja minėtą distanciją (200 m.). Be to, rungtyniuodami rodo daug atkaklumo, drąsos ir pasiryžimo.

Matyt, kad mūsų jaunuoly dar tebesruvena senovės raitelio kraujas. Šis kraujas jam yra atgaivinamas, atliekant karinę prievolę kavalerijoje, nes dauguma minėtų raitelių yra atsargos kavaleristai.

Šiomis š. dragūnų rugtynėmis yra susidomėjęs kavalerijos štabas ir platesnė visuomenė. Kavalerijos štabas yra paskyręs nemažas pinigų sumas dovanoms tiems, kurie laimi pirmąsias vietas. Laimėjusiems I ir II vietas šokime ir I vietą lenktynėse (kiekvienam esk. punkte) yra išduodami prizai ar piniginės dovanos.

Apskritai, mes, lietuviai, ne per seniai savo ryžtumu ir krauju atgavome laisvę, todėl ją ir turime mokėti išsaugoti. Tai pasiekti palengvins visų rūšių ir visos tautos sportas. Todėl su džiaugsmu reikia konstatuoti, kad eilėje kitų sporto šakų ir raitųjų sportas persimeta į kaimą.

Čia svarbu, kad teisingai būtų suprasta esminė raitų sporto sąvoka ir jo paskirtis. Pas mus daugelis raitųjų sportą laiko „grynai kariška“ mankšta, arba „poniškumo“ bei „prabangos“ pažymiu. Dėl šios pažiūros reikia pasakyti, kad tai nesąmoninga verguvės laikų liekana. Be to, raitųjų sportas sutinka ir daugiau materiališko sunkumo. Reikia pusėtinai gero arklio, daugiau laiko, vietos, tinkamų aplinkybių ir t.t. Bet ryžtumas ir energija mūsų jaunuolio, kuris ėjo kautis karštos tėvynės meilės vedamas ir ryžosi aukoti savo gyvybę, viską nugalės. *Ltn. I. K.*

V E N K I M E

Keliais žodžiais noriu išsirtarti apie pasitaikančius reiškinius. Mat pasitaiko, kad ir gerų tėvų vaikai nusikalsta. Bet yra žinoma, kad nusikaltimus galima atitaisyti ir tada vėl viskas savo keliu eina.

Karys, beidamas tarnybą, gauna vieną kitą dieną atostogų. Tada tuoj traukia į sodžius ar miestelius — į tėviškes. Bet ne visi atostogose padoriai elgiamės. Čia ir yra kario vardo žeminimas.

Kas kas, bet uniformuotas žmogus labai greit išsiskiria iš daugumos. O jei dar tas uniformuotasis nepadoriai elgiasi, tada nukenčia visi.

Bevažinėjant vienam kitam miestely, ar tai atleidimų metu, ar pasilinksminimuose, teko pastebėti visai „linksmų“ karių. Tas „linksmumas“ tuo nesibaigia ir pradeda krėsti neva šposus. Tai užkabinėti mergesles, arba šiaip ką nepadoraus prasimanyti.

Neveltui mūsų mamytės, pamačiusios tokius besivirdinėjančius, pasako: — Mat, ką kariuomenė padarė. Kiek čia teisybės — netenka kalbėti, bet kad tuo nukenčia kario vardas, tai labai aišku.

Juk visi žinot, kad nepasako: „Mačiau Joną ar Petrą įsikaušusį“, bet pasako: „Mačiau kareivį girtą“.

Jei jau, brangus kary, tavo toks baurus apetitas išsigerti, tai išsigerk ir neik į gatvę. Nejuokink žmonių ir vienas nežemink tūkstančių vardo.

Tiesa, dar teko vienoj kitoj gegužinėj pastebėti ir nevisai susitvarkiusių karių. Panevėžio apskr. vienoj gegužinėj mačiau šokant kareivį be diržo, o su kepure. Kitą jau Šiaulių apskr. dėl kažin kokio „fasono“ su atsukta pužpakalį kepure. Teko pastebėti ir daugiau smulkmenų, bet čia negi visas suminėsi.

Brangus kary, niekad nemanyk, kad tavo netvarkingumo niekas nepastebi.

Todėl venkime tokių, nors ir smulkmeniškų netaktiškumų. Juk iš smulkmenų susidaro dideli dalykai. Daug geriau bus mums ir tautai, jei mes mokėsime save suvaldyti. *Balys Gdž.*

kas ir kojas ir jis negalėjęs plaukti. Dėl savo neatsargumo ar nežinojimo, kad negalima šokti į vandenį sušilusiam, kazokas būtų palydėjęs savo gyvastį, jei ne tas drąsusis kareivis, kuris jį išgelbėjo.

Drąsuolį, kai jis iškilo į viršų su skenduoliu, kareiviai pasveikino džiaugsmingu „ura“. o vėliau komendantas jį pagyrė už didvyriškumą ir, duodamas 10 rublių, pasakė:

— Še tau, karžygiškas ruse, už tavo narsų darbą, o paskui pasirūpinsiu, kad ordiną gautum.

— Aš esu lietuvis, o ne rusas, — atsakė išsitemdamas kareivis.

Štabskapitonas tartum kiek sumišo, bet išspraudė jam į saują pinigą ir, daugiau nieko nepasakęs, pakvietė mane eiti į stanicą. Aš pastebėjau, kad jis buvo kiek nepatenkintas dėl to kareivio savo tautybės pabrėžimo ir labai abejoju ar pasirūpino, kad jis būtų pristatytas kokiais nors dovanai gauti. Nors, kai valgėme vakarienę, kazokų chorunžijui (pirmasis kazokų karininko laipsnis) nesiliovė gyresis, kad kareivis išgelbėjo kazoką (tą pabrėždamas jis lyg ir nūrėjo įgelti chorunžijui, nes kazokai visus kitus kareivius laikė tartum kokiais žemesniais padarais).

Kitą dieną iš ten išvykau į sekančią stovyklą ir,

tik nulipęs nuo arklio, susitikau nervuotą ir besikeičiantį jos komendantą, dar kadetų korpuso (taip vadinosi rusų mokyklos, ruošusios jaunuolius į karininkus) laikų mano bičiulį. Jis grįžo savo butan po užsiėmimų ir koliojo rusų kareivius.

— Ot, prieš kiek laiko praleidome per savo rankas beveik visą pulką, — pasakojo komendantas, mane pasisveikinęs, — surinktą iš Kauno ir Suvalkų gubernijų; retas kuris iš jų ir rusiškai suprato, visi lietuviškai kalbėjo, bet viską, tik parodysi, tuojau padaro, moka. O mūsųškiai — ė, asilai, niekam netikę...

Taigi matai tamsta, kad mano įspūdi, patirtą pirmesnėje stovykloje, antrosios stovyklos komendantas dar labiau pagilino, ir nuo to laiko aš apie lietuvius susidariau gerą nuomonę, kurią vėlesni patyrimai, susiduriant su lietuvišiais kareiviais, visai pateisino, — baigė savo pasakojimą buv. rusų karininkas.

Nuoširdžiai jis pasakojo, drąsiai išskeldamas lietuvių kareivį, palyginant su rusų, neslėpė net ir to, kad savo tautybės pasakymas būdavo didele kliūtimi nusipelnytam pasižymėjimo ženklui ar dovanai gauti.

Skaudu, kai prisimeni tuos laikus, kada lietuvis taip buvo ujamas, svetimųjų skriaudžiamas.

N. Vanagas.

Kariškas ruošimas pradžios mokyklose

Kariškojo ruošimo reikalas aukštesnėse bei vidurinėse mokyklose, galima sakyti, jau sutvarkytas; jei dar ir nevisiškai sutvarkytas, tai bent — rimtai sprendžiamas. Bet pradžios mokyklose tuo reikalu ligi šiol nieko nedaroma, tarytum jos būtų užmirštos. Ne tiktai kad nieko neveikiama praktikoje, bet dar ir dėl pačio klausimo — kariškojo rengimo pradžios mokykloje — nei švietimo ministerijos, nei pačių mokytojų aiškiai nepasisakyta. Tiesa, buvo apie tai kalbama vienoje kitoje mokytojų konferencijoje, bet jokių konkrečių išvadų nepadaryta.

Reikia pažymėti, kad esama ir tokių mokytojų, kurie nusistatę prieš karišką mokinių ruošimą; tą savo nusistatymą jie remia pedagogikos humanizmu. Esą, kaip gi galima vaiką mokyti karo, kai modernioji auklyba iškelia idealiojo žmoniškumo principus, kai tautos tik apie taikos įgyvendinimą tesvajojančios... Bet, taip kalbėdami, jie pamiršta gyvenimo realybę ir, pagaliau, patį karišką mokinių ruošimą visai klaidingai supranta. Ar į vakarus, ar į rytus pažvelgsime — tautos tiesiog pramušgalviškai ginkluojasi, visiškai nebedamos gražiųjų pacifistų idėjų. Tokiomis sąlygomis tiktai visos tautos atsparumas gali išlaikyti laisvę ir gyvybę, — o tautos gyvybei reikalinga ir kariningumo dvasia. Pagaliau, patsai kariškasis ruošimas mokykloje — ypatingai pradžios mokykloje — ne kaip „karo mokslas“ turi būti traktuojamas: jam daugiau praktiškoji reikšmė reikia duoti. Kariškojo ruošimo abc pradžios mokykloje tegalima traktuoti daugiau kaip kūno kultūros dalyko išplėtimas, kaip pirmieji žingsniai pratinti disciplinos (juk mokykla kitaip ir vadinama geriausiai disciplinuota bręstančios jaunuomenės organizacija), kaip elementarinis paruošimas piliečio prievolėms, negu kad kaip koks nors atskiras mokslas. Jau vien pradžios mokyklos paskirtis — o taip pat ir sąlygos: mokinių jaunas amžius, fizinių ir protinių jėgų subrendimo laipsnis ir k. — aiškiai sako, kad tokion mokyklon kariškas ruošimas tegali būti įvestas tik kaip elementorius, mokąs sūnų pareigų savo motinai — tėvynei, bet ne kaip „specialybė“.

Pažiūrėkime, ką kariškasis ruošimas duoda mokiniams praktikos atžvilgiu.

Visi gerai žinome, kad tiktai jaunas medelis lankstus. Tas pat ir su žmogum: jaunoj sieloj lengviau prigyja idėjos — senatvė nelanksti. Todėl ir visos auklėtiniosios idėjos nuo pat mažumos turi būti diegiamos. Pradžios mokyklai čia tenka užimti gana svarbi vieta. Vokiečiai tą seniai suprato, ir ne be reikalo sakoma, kad 1873 m. karą su Prancūzija laimėjo Vokiečių pradžios mokykla. Dar ir dėl to kariškasis tautos ruošimas pradėtinis pradžios mokykloje, nes daugumas tas mokyklas baigusiu mokinių iš jų išsina tiesiog į gyvenimą. Kitas reikalas su tais, kurie patenka į aukštesniąsias mokyklas. Tačiau dėl to negalima pa-

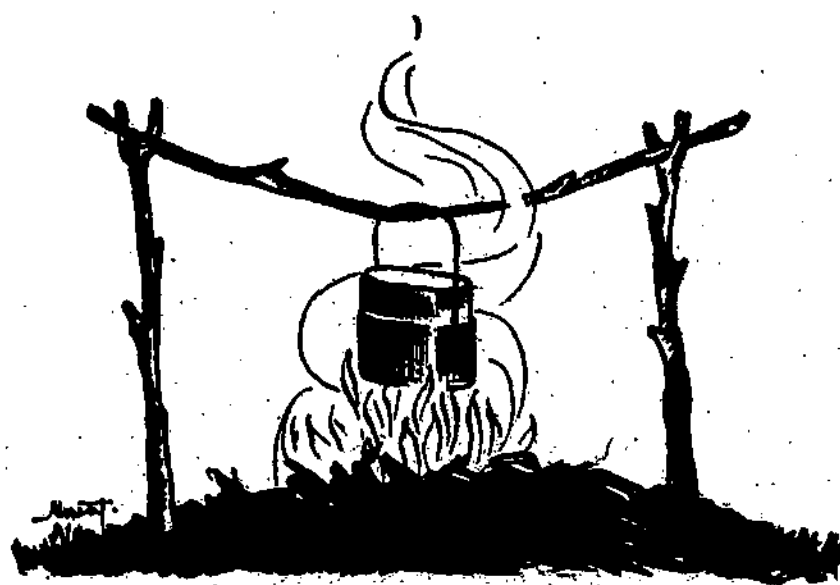
miršti tos daugumos, kuri iš pradžios mokyklos eina prie arklo. Po keleto metų jie ateina į kariuomenę karinės prievolės atlikti. O pulke, nors ir mažutėlis prad. mokykloje įgytų žinių bagažas, labai pravers ir patiems naujokams ir, apskritai, palengvins jų apmokymą. Žinoma, pradžios mokykloje vaikas nebus mokomas kautynių rikiuotės ar šaudymo statuto, tačiau ir tankinės rikiuotės pagrindai (eilė, linija, sukiniai, lygiavimas, marširuotė gretose etc.) jau duos apčiuopiamos naudos, nes toks jaunuolis nė tiktai kad vieną kitą judesį mokės atlikti, bet nusivoks rikiuotės disciplinoje ir mokės sutelkti savo dėmesį ten, kur jo reikalauja organizuotos grupės pratyba bei atskiro uždavinio tikslas. Suprantama, kad kariškasis ruošimas turi eiti sykiu su tėvynės meilės skiepijimu, lygiagrečiai su patriotizmo ugdymu. Vaikas to dalyko turi mokytis aiškiai suprasdamas, kad iš jo tėvynė to reikalauja. Tas vaikui įsamoninti nėra sunku; visų geriausia čia veikia istorijos karžygių pavyzdžiai. Mačiau vaikus mokykloje verkiant, kai mokytojas jiems skaitė apie Lietuvos karžygę kunigaikštienę Gražiną. Argi vaikas užmirš tai, kas jo sielą taip sukrėtė, dėl ko jis verkė?!

Kas stebėjo vaikus, kai jie šavarankiškai žaidžia, tas, be abejo, gavo matyti juos kareiviais žaidžiant. Vaikams tinka kariškumas: — neslopinkime jo, bet pastatykime į tinkamas vėžes. Kai buvome svetimųjų pavergti, nenuostabu, kad į karo tarnybą žiūrėjome, kaip į „pakūtą“, tačiau dabar ši pažiūra turi būti diametraliai priešinga. Čia irgi mokytojų pareiga atitaisyti ši išgyvenusi netikra pažiūra į karo tarnybą; augančioms kartoms turi būti įdiegtas, pasakyčiau, tiesiog veržimasis tą garbingą piliečio prievolę atlikti. Čia irgi kariškojo pradžios mokyklos ruošimo dalykas.

Taigi, suglaudus tą, kas kalbėta, sakome: kariškasis ruošimas pradžios mokyklon įvestinas; jo dalykas — ugdyti tėvynės meilę ir stiprinti tautinę sąmonę (tai lyg ir teoriškoji pusė) ir kelti fizinis pajėgumas bei sveikatingumas, apmokant vaikus jiems įmanomų kariškų pratimų ir tuo pačiu prirengiant juos būsimai karo tarnybai (tai lyg ir praktiškoji pusė).

Tikime, kad mūsų kultūros armijai — mokytojams — šis klausimas tikrai rūpi, ir kad jie, tiek pačiu klausimu, tiek čia iškeltomis su tuo klausimu susijusiomis mintimis rimtai padiskutuos, imdami dėmesin praktiškąjį reikalą įgyvendinimą.

V. N.

Skautai sulenkintame Aukštadvario krašte.

Aukštadvaris gražus ežerų ir pušynų kraštas. Pats miestas stovi tarp eilės ežerų ir aukštų kalnų — čia puikiausios gamtos sąlygos skautiškam darbui. Niekur, tur būt, nėra gražesnės vietos stovyklavimui, kaip čia. Nenuostabu, jei ir pačiame Aukštadvary yra susiorganizavę skautai. Vidurinėje mokykloje veikia mišri skautų ir skaučių draugovė. Nors skautukai ir maži, bet už tai pakankamai energingi ir veiklūs. Susiskirstę į penkias skiltis (3 skiltys „vyriškojo elemento“ ir 2 moteriško). Visas skiltis jungia į vieną vienetą draugovė. Patys skiltininkai irgi mažai kuo ilgesni už jų vadovaujamus skautus, todėl ir veikti gana sunku. Skautės kiek laimingesnės — jos turi vieną mokytoją, kuri visiškame kontakte dirba su jomis ir gyvai rūpinasi visais skaučių reikalais.

Aukštadvary taip pat yra ir vilkiukų — paukštyčių, kurie savo veiklumu neužsileidžia vyresniajai skautų kartai. P. mokytoja Stankevičienė, visą sielą įdedama į skautišką darbą, savo giliu nuoširdumu sugeba vykusiai sujungti darbui jaunuosius skautus — vilkiukus bei paukštytes. Aukštadvary beveik visi inteligentai yra susibūrę į veiklią sk. remti draugiją.

Aukštadvaris baisiai sulenkintas. Skautai čia turi atlikti ypatingai svarbią misiją: jie turi apaštolauti lietuvybei prie šios demarklinijos.

Henr. Kelmas.

Skautų atstovo paskaita Aukštadvario mergaičių ūkio mokykloje.

L. Skautų S-gos atstovas, lankydamasis Aukštadvary, spalio m. 31 d. buvo užkvietas su paskaita į vietos mergaičių ūkio mokyklą ir tos mokyklos auklėtinėms kalbėjo apie šių dienų jaunuomenės uždavimus ir skautų organizaciją. Auklėtinės nepaprastu susidomėjimu iš klausė šią paskaitą. Ši ūkio mokykla, būdama sesučių vienuolių priežiūroje, ypatingai gražiai auklėjama ir tvarkoma.

Trakų apskr. II rajono mokytojų konferencija.

Per Visų šventų atostogas buvo Trakų apskr. II rajono mokytojų konferencija Aukštadvary. Pirmučiausia buvo paskaita apie skautus, kurią laikė iš Kauno atvykęs skautų S-gos atstovas. Mokytojai turėjo progos susipažinti su skautų ideologija, kuri buvo daugiausia paties skautų įkūrėjo gen. R. Baden-Powellio žodžiais nupasakota. Buvo išaiškintas klausimas, kaip skautizmas vertina religiją, tautiškumą ir, apskritai, kuriomis priemonėmis skautizmas ugdo savo narių tarpe šios ideologijos dvasią. Prelegentas nurodė dėl vilkiukų — paukštyčių organizavimo ir jų darbo pradžios mokyklose.

Po šios paskaitos buvo išaiškinti keli klausimai ir buvo atremti užmetimai organizacijai. Konferencija, be to, iš klausė eilę svarbių ir idomių mokytojų darbe paskaitų, iš kurių ypač pažymėtina p. Tamošaičio paskaita apie piešimą, kuri davė mokytojams tikrai daug naujų žinių ir, gal būt, net šį dalyką dėstydami mokytojai tikrai pamėgins paimti naują kryptį ir kreips ją daugiau į mūsų liaudies meną.

Labai aktuali buvo paskaita, laikoma vieno iš vietos mokytojų, apie atletuvinimo darbą Aukštadvario rajone. Be šių, buvo dar kelios praktiškesnės paskaitos įvairiomis temomis.

Linkuva.

Kariškas parengimas žymiai žengia pirmyn. Aštuntoji klasė jau baigia praeiti skirtą programą. Kitos klasės taip pat uoliai mokosi. Pamokas dažnai atlieka lauke. Visos klasės nuo šio mėnesio pradžios pradės šaudymo pratimus.

Aštuntokai ruošiasi į Kauną ekskursijai. Ten mano apžiūrėti kariškus pabūklus ir susipažinti su kariuomenės gyvenimu.

P. R.

Panevėžio vidurinė amatų mokykla.

Spalio 29 — 31 d. amatų m-llos mokinių grupė ir gimnazijos aštuntokai aplankė Kauną, norėdami susipažinti su jo išmenybėmis.

Pradėjom nuo kariškų įstaigų. Apžiūrėjom lėktuvus, tankus, šarvuočius, artileriją ir t. t.

Be to, aplankėm botanikos sodą, technikos mokyklą, karo muziejų ir kitas įstaigas.

S. S—kas.

Didelis skautų vakaras Zarasuose.

Lapkričio 5 d. Zarasų skautai aukštesniosios komercijos mokyklos salėje surengė didelį vakarą. Buvo suvaidinta trijų veiksmų komedija „Varnalėsos“. Vaidinimas pavyko puikiai. Buvo apsilankę daug žmonių.

Prie progos tenka pažymėti, kad Zarasų skautai moksliviai beveik visi yra išlaikę II-trą laipsnį, todėl dabar, turint daugiau atliekamo laiko, linkėtina, kad ir ateity palinksminų zarasiškius, nes Zarasų visuomenė skautams labai palanki.

Šaulių namų pamatas jau baigtas. Darbas dabar sustabdytas. Teko sužinoti, kad šaulių namų statybai iš vyriausybės gauta 10.000 litų paskolos. Kiti pinigai buvo surinkti ir teberenkami aukomis.

Al. V.

Klaipėdos Vytauto Didžiojo gimnazija.

Klaipėdos lietuvių gimnazija Vytauto Didžiojo vardą gavo 1930 metais. Ji gyvuoja jau dešimt metų. Kariškas parengimas įvestas tais pat metais. Jau 1929 m. gimnazijos mokiniams buvo laikoma paskaitų apie kariuomenę, jos sutvarkymą ir apie įvairius ginklus. Nuo Vytauto Didžiojo metų jau paskirtas nuolatinis instruktorius ir kartu gimnastikos mokytojas karininkas. Mokiniai atidžiai klausė ir reguliariai lankė pamokas, nes gimnastikos pažymys buvo kartu sujungtas su kariško mokslo žinojimu. Dabar įvestas didesnis reikalavimas kalbų žinojime, ypač lietuvių, vokiečių ir anglų. Gimnazija turi devynias klases, kaip Vokietijoje. Kariškas parengimas dabar privalomas visiems berniukams nuo VII klasės. Pamokos būna du kartus per savaitę. Vienas nepatogumas yra, kad tas pats mokytojas per tą pačią pamoką turi du dalykus dėstyti: gimnastiką ir karišką parengimą. Mokytojas daugiau dėmesio kreipia į gimnastiką, todėl nukenčia kariškas parengimas. Mano manymu, reiktų kariško parengimo pamokas atskirti nuo gimnastikos ir padaryti atskiras gimnastikos, ir atskiras kariško mokslo pamokas.

J. A. M.

Iš Vilkiškių apylinkės.

Karišku parengimu domisi net mergaitės, nors joms kariškas parengimas nėra privalomas. Kariško parengimo mokytojas per pirmą pamoką apibūdino moterų reikšmę kare ir kam reikalingas kariškas parengimas. Daugelis mergaičių dalyvauja kariško parengimo pamokose.

Baugus-Tinavičius.

Sklandytojų egzaminai. Lapkričio 6 d. buvo sklاندymo mokyklos mokinių egzaminai „A“ — laipsniui igyti. Buvo reikalaujama išsilaikyti ore be jokių „pumpavimų“ (svyravimų) ne mažiau 30 sek. Mokiniai startavo nuo pačios aukščiausios vietos visame Petrošiūnų smilkyne. Egzaminus kol kas laikė: 1) Oškiniš Bronius 32,9 sek (36 startas), 2) Paknys Antanas 34 sek. (25 startas), 3) Kinaitis Leonas 32,9 sek. (36 startas).

Yra jau ir kandidatų laikyti egzaminus lapkričio 13 d. (iš senųjų mokinių tarpo): Gysas, Butkevičius, Denisenka, Steikūnas, Rozembergas ir Aronzonas. Kiti mokiniai laikys savo egzaminus vėliau.

M. Aro.

Iš A. T. M. aviacijos būrelio.

Lapkričio 6 d. 16 val. buvo Lietuvos aero klubo aukštesniosios technikos mokyklos aviacijos būrelio visuotinis susirinkimas. Susirinkime senoji valdyba pranešė apie nuveiktus darbus, buvo kalbėta įvairiais svarbiais reikalais ir išrinkta nauja būrelio valdyba iš 5 amėnų. Į valdybą išrinkti p. Rozembergas, Oškiniš, Ašmenskas, Sprindys ir Obelinis. Naujai valdybai pavesta sutvarkyti būrelį ir sudaryti sklاندymo sekcija, kurios nariais galėtų būti ir ne A. T. M. mokiniai.

M. S.

Organai gali gyventi ir be organizmo

Mokslininkai, darydami bandymus, patyrė, kad kai kurie organai, išpauti iš gyvų organizmų ir laikomi tam tikrose sąlygose, gali gyventi gana ilgai. Pavyzdžiui, vėžlio ar varlės išpauta širdis, laikoma drėgnoje atmosferoje, gali išbūti keletą savaičių. Mokslininkų Langendorfo, Lokko ir Kuliabko bandymai parodė, kad panašiu gaivumu pasižymi ir visų šaltakraujų širdys, jei tik jos esti gerose sąlygose. Prof. Kuliabko, bedarydamas bandymus, patyrė, kad net išpauta iš lavono širdis gavusi 36°C išildytos maistingos medžiagos — fiziologinio druskos tirpinio, atgyja ir gali veikti, kaip gyvame organizme. Prof. Slovcovo bandymai parodė, kad išpautos ir sudžiovintos kraliko žarnos, įdėtos į tam tikrus junginius, pavyko atgaivinti. Prof. Krovkovas, betyrinėdamas isitikino, kad kraliko ausys ir žmogaus pirštai, laikomi vandens garuose taip, kad jie neišdžiūtų ir neužsikrėstų bakterijomis, paprastoje kambario temperatūroje gali išlaikyti gyvybę 6—8 mėnesius. Žmogaus pirštai laikosi taip gerai, kad per tą laiką net nagai nepaliauja augę.

Rašomoji ir skaičiuojamoji mašinėlė.

Šiomet sukanka 290 metų, kai mokslininkas — filosofas Paskalis, turėdamas 18 metų amžiaus, išrado skaičiuojamąją mašinėlę, kurią padovanojo savo tėvui intendantui. Jo išradimas žymiai patobulintas 1820 metais.

Pirmoji rašomoji mašinėlė buvo išrasta kiek vėliau L. Bol-lės ir Š. Giljemo, bet ilgą laiką didesnės praktiškos reikšmės ji neturėjo, tik po 15 metų, amerikiečiui Šulcui patobulinus, greit išsiplatino visame pasauly.

Kaip padirbamas gintaras.

Netikrasis gintaras gaunamas iš krojo, sulydžius jį 200° C temperatūroje, 1000 atmosferų slėgiant. Netikrasis, gamintas gintaras mažai kuo skiriasi nuo gamtoje randamo. Baltijos jūros gintaras vadinasi gedanitas.

Skautas Vktas.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

Žuvusiųjų ir mirusiųjų karių minėjimas Kaune.

Kasmet per Vėlines į Kauno katalikų parapijų kapines susirenka dešimtys tūkstančių žmonių. Tėvai, broliai, seserys, vaikai, dideli ir maži, seni ir jauni ateina aplankyti savo artimųjų, kurie jau yra užmigę amžinuoju miegu. Jų kapus puošia, jų atminimui žibina žvakės, meldžiasi už jų vėles.

Neužmirštami ir karių kapai. Karių kapų tvarkymo komisija kasmet per Vėlines puošia jų kapus, rengia išskilmingą paminėjimą ir gedulingas pamaldas. Be to, kai kurių karių giminės ir kariuomenės dalys puošia atskirai saviškių kapus.

Š. m. lapkričio mėn. 2 d. 18 val. Karmelitų kapinėse už žuvusiųjų ir mirusiųjų Lietuvos karių vėles gedulingas pamaldas laikė ir pamokslą sakė technikos dalių kapelionas kun. Juška. Pamokslininkas, priminę šv. Rašto žodžius apie žmogaus nemirtingumą ir senovės lietuvių, kurie, būdami dar nekrikščionys, tikėjo amžinąjį gyvenimą, priminę žuvusius dėl tėvynės karius, kurių kaulai tarytum kalba mūsų sielai: „Mes žuvome gindami savo šalį, kad tauta atsikeltų ir gyventų. Savo krauju apšlakstėm tėvų žemę. Beskubėdami Gedimino sostinėn, suklupome tarp pilkų kryžių. Jūs tęskite mūsų žygį“. Po šitokių mūsų žuvusiųjų brolių žodžių mums belieka tik pranašo lūpmis kartoti: „Tenudžiūsta mūsų dešinė, teprilimpa prie gomurio liežuvis, jeigu užmirštume jūsų troškimus ir jus pačius. Šventai saugosime ir branginsime tai, ką mums palikote, eisime tais pačiais keliais, nesigailėdami gyvybės, jei jos pareikalaus tauta“.

Pamaldų metu giedojo įgulos bažnyčios choras, p. Dambrausko diriguojamas, ir griežė gusarų pulko orkestras. Kad pamaldas girdėtų visi žmonės, kapinėse buvo įtaisyti garsialkalbiai. Be to, pamaldos buvo transliuojamos per radio.

Pamaldose dalyvavo krašto apsaugos ministeris pulk. Giedraitis, vidaus reikalų ministeris pulk. Rusteika, vyr. štabo viršininkas gen. lt. Kubiliūnas, daug karininkų, karo mokyklos kariūnai, karo policijos mokykla, gusarų pulkas ir daugybė piliečių.

Šančių įgulos dalys buvo susirinkę Ž. Šančių karių kapinėse prie įgulos bažnyčios. Pamaldas laikė 2 pėst. pulko kapelionas kun. Kryžanauskas.

Apdovanojimai už geriausią šaudymą.

1 pėst. D. L. K. Gedimino pulko kpt. Ikamas apdovanotas D. L. K. Gedimino IV laipsnio ordinu už ypatingus nuopelnus mūsų kariuomenės šaudybos srity.

Šią vasarą jo vadovaujama kuopa Gaižiūnų poligone geriausiai atliko šaudymus.

1 gusarų D. L. Et. K. Jonušo Radvilos pulkas.

Gusarai savo sumanumu ir energija nuolatos stengiasi padaryti ką nors ypatingo, pralenkti kitus. Štai lapkričio 5 d. pulko orkestras, savo vado, kapelmeisterio p. R. Lechavičiaus dešimt metų bendro darbo paminėjimui, sutengė koncertą dailės kareiviams ir svečiams.

Koncerto visą programą atliko auklėtiniai, kurie darbštus kapelmeisterio globoje išauginti ir išmokyti sugebėjo pagroti: „Mignonet“ uvertiūrą, duetą klarnetui ir kornetui, Bolero, solo klarnetui ir Kavatiną, solo baritonui.

Pasibaigus pirmajai daliai, į sceną ėjo muzikantų komandos vachmistras ir orkestro liktinių bei civilių tarnautojų vardu įteikė gintaro rašalinę, reikšdamas nuoširdžią padėką už jo nenuilstamą dešimties metų darbą gusarų pulke. Rašalinės sidabro plokštelėje išgraviuruotas adresas: „1-mo gusarų D. L. E. K. J. R. Pulko Kapelmeisteriui R. Lechavičiui. Liktiniai pusk. ir civiliai tarnautojai 1922 — 1932 m.“.

Kad neišvargintų prie koncertų nepratusios publikos kitais sunkesniais numeriais, antroje dalyje buvo suvaidinta muzikalinė humoreska „Dumplius kompozitorius“. Ji beveik ištiesai buvo lydima juoko. Ypač paskutinė scena p. Rozienės ir Arlausko pasisekusiu vaidinimu baigė juoku, katučiais ir „bis“. Turėjo vėl pakartoti.

Pakilus nuotakiai, trečioje dalyje kapelmeisteris davė sunkesnių dalykų: Valacę uvertiūrą iš operos „Maritana“, Kalmano popurį iš operos „Čardašų karalienė“, Heineckio valsą „Romantika“ ir Čaikovskio „Capriccio Italien“. Tuo koncertas turėjo ir baigtis, bet publikai nerimstant, programą papildė

lengva efektinga Mairo muzika „Greitasis traukinys“. Po to tu pačių auklėtinių kapela moderniškais instrumentais pademonstravo negrų muzikos keletą dalykėlių.

— Sumanymas supažindinti kareivius su muzikos menu yra labai girtinas dalykas. Šiame koncerte dalyvavo visi pulko kareiviai. Jų tarpe ir naujokai, kurie tik viena diena kai atvyko į dalį. Ar suprasit tą išpūdį, kurį jiems sudarė muzika? Juk jie, daugumoje, be polkos, valso, dar fokstroto, daugiau nieko geresnio negirdėjo. Dabar, viena, jie gavo išgirsti didesnių ir kitaip atliekamų muzikos meno dalykų, antra, tas išpūdis tokiu gyvenimo momentu stipriai į juos paveikė gerojone. Atskirti nuo amžinai pamiltų namiškių, nenusiramina. Kiti, turėdami galvoje pasakas apie rusų kariuomenės tvarką, baisią vaizduojasi ir mūsiškę. Bet štai, antrą dieną, ta kariuomenė sutinka juos su linksma, gal gyvenime negirdėta, muzika.

T. A.—is.

1 p. D. L. K. Gedimino pulkas.

— Lapkričio mėn. 1 d. 17 val. pulkas aplankė savo žuvusių karius. Ant kiekvieno kapo buvo uždegta žvakutė, kurios vakaro tamsoje atrodė, lyg ugnelės žėrinčios iš jų kapų. Pulko kapelionas pasakė gana jausmingą kalbą, primindamas jų garbingą mirtį už savo tėvynę. Toliau kalbėjo pulko vadas, kviesdamas iš jų didvyriškų darbų semtis sau stiprybės. Baigiant, orkestras sugrojo gedulo maršą.

V. Girnius.

— Perėjus kai kuriems padaliniais į naujasias kareivines gyventi, kartu perėjo ir pulko krautuvė. Krautuvės patalpa yra didelė, erdvi ir patogė. Vidus apstatytas gan gražiais stalais ir kėdėmis, kur kiekvienas atėjęs kareivis gali patogiai užkasti ir pasilsėti. Gerimams laikyti pulko krautuvė turi šaltą sandėliuką. Taip pat krautuvė turtingą ir įvairiomis prekėmis. Visos prekės 10% yra pigesnės negu kitur.

— Jau nuo pavasario iš kiekvienos kuopos bei komandos yra skiriama po keletą kareivių į griežikų komandą per tam tikrą laiką išeiti būbnininkų kursą. Būbnelių melodija maždaug gaunama orkestro maršo. Kuomet kuopa vyksta į žygį, manevrus arba kuomet mokos rajone, minimi būbnininkai, žygiuodami priešakyje, neleidžia savo instrumentams nutilti. Tuo būdu kareiviams yra lengviau ir maloniau žygiuoti, o viršininkams labai palengvina darbą.

Jaun. pusk. M. Grinius.

5 pėst. D. L. K. Kęstučio pulkas.

— Vėlinių dieną kęstutiečiai ir A. Panemunėje gyvenantieji artileristai gražiai paminėjo savo žuvusius ir mirusius draugus. 18 val. visi kariai susirinko į A. Panemunės parapijos bažnyčią, kur pulko kapelionas kun. Abraitis atlaikė pamaldas už mirusius. Paskiau iš bažnyčios gražiai eisena su fakalais ir žibintais, orkestrui griežiant gedulo maršą, visi nuvyko į A. Panemunės kapines, kur buvo trumpai pasimelsta už mirusių vėles ir išklaustas pulko kapeliono pamokslas. Vėlinių vakarą kapinės buvo gražiai illuminuotos.

— Lapkričio mėn. 3 ir 4 d. į pulką atvyko naujokai. Tuo būdu į kęstutiečių eiles įsiliejo gausingas būrys naujų sveikų jėgų. Kelias dienas, kol naujokai bus aprėdyti kariškais rūbais, pulko rajonas marguliuos žemaičių, aukštaičių ir suvalkiečių įvairiaspalviais civiliais rūbais. Bet praeis kelios dienos, ir nukirpti, išsivanoję ir kariškai apsirėdę naujokai liks tikrais kariais.

— Pereitą savaitę pulko ryšių komanda apžūrėjo Kauno elektros stotį, kur buvo paaikškinta elektros mašinų įrengimas ir jų darbas.

— Pulko salėje laiks nuo laiko rengiami kino seansai, kur už labai mažą mokesį galima pažūrėti įdomių ir naudingų kino filmų. Filmas yra dažniausiai mokslinės arba iš karių gyvenimo. Š. m. lapkričio mėn. 4 ir 5 d. buvo rodoma dviguba programa: 8-rių dalių mokslinė filmas „Ekspedicija į Persiją“ ir „Oro laivyno paslaptis“. Per seansus griežė pulko orkestras.

— Lapkričio mėn. 6 d. dramos artistų grupė, p. J. Šliažo režisuojama, suvaidino pulko kariams 4-rių veiksmų Bisson'o dramą „Nežinomoji“.

St. R.

— Pernai pulko liktiniams puskarininkiams, neturintiems 3 klas. mokslo cenzo, buvo įsteigti privalomi kursai. Tenka pabrėžti, kad nemaža mūsų pulke yra ir 6 klas. cenzo puskarininkų.

Dabar minimi aukštesniojo išsilavinimo puskarininkiai, matydami, kad juos netrukus pasivys kiti, sujudo — pradėjo aukščiau siekti — privačiai mokintis. Pulko vadas sutiko leisti jiems mokintis tuo pačiu metu, kaip ir privalomiejiems, t. y. po pietų nuo 14 iki 16 val. Be to, visiems mokinantiesiems yra duota daug lengvatų tarnybos atžvilgiu.

Prie progos tenka pabrėžti, kad panašūs asmens, kurie į kariuomenę atvažiavę mokėjo vos pasirašyti, dabar yra pasiekę net aukšto cenzo.

A. G.

7 pėst. Ž. K. Butegeidžio pulkas.

Kiekvieno šaukimo kareiviai turi progos pamatyti Palangą. Šį kartą tą laimę turėjo 2 kuopa, kuri spalio mėn. 26 d. 11 val. pilna kautynių apranga išvygiavo iš Klaipėdos. Oras buvo blogas, nes protarpiais lijo, bet geros mūsų nuotaikos nesugadino. Į Palangą nužygiavome sutemus, bet radome jau iš anksto paruoštas mums nakvynes, ir ilgai nelaukę eįome pasilsėti. Ryta, vos auštant, prikėlė trimitas, visi skubėjome keltis, praustis, pusryčiauti ir žygiuoti į „kautynių lauką“. Prieš „kautynių lauką“ kuopos vadas sustabdė, paaiškino padalinių kautynių šaudymo reikšmę ir liepė žemesniems viršininkams vykdyti. Šaudymus atlikome gerai — sąlygas atliko visi.

Antrą dieną, apžiūrėję istoriškas Palangos vietas, 12 val. išvygiavome iš Palangos į Klaipėdą.

— Vėlinių vakarą nužygiavome į mūsų žuvusiųjų karžygių kapines, kur pulko kapelionas kun. Balandis pasakė pamokslą. Pulko dūdų orkestras pagrojo keletą šventei pritaikintų muzikos dalykėlių. Kapinėse mirgėjo tūkstančiai didelių ir mažų vaško žvakių, kurios liudijo, kad žuvusieji už tėvynę nėra pamiršti, bet jų kapai yra laikomi ir puošiami.

— Naujuosius mūsų draugus sutiko pulko dūdų orkestras stotyje ir linksmus maršus grodamas įvedė į kareivinių rajoną. Klaipėdos krašto naujokai išvyko į kitas kariuomenės dalis. Klaipėdiečiams naujokams išvažiuojant, didžiausia žmonių minia juos palydėjo į stotį ir, traukiniui pradėjus judintis, pulko dūdų orkestras sugrojo linksmą maršą jų kelionei į Didžiąją Lietuvą.

— Liktiniais puskarininkiams trijų mėnesių kariško parengimo kursai prasidėjo spalio mėn. 31 d. Kursus lanko jaunesnieji puskarininkiai, kurie neseniai pasiliko tarnauti liktiniais kursuose dėstomi visi statutai, lietuvių k. ir aritmetika.

— Lapkričio mėn. 4 d. Valtstybės Teatro Šiaulių skyrius šaulių namuose mums ir vietos moksleiviams dienos metu suvaidino Vyt. Alantos 3-jų veiksmų dramą „Užtvanką“.

Pašvenčio Jonas.

8 pėst. K. K. Vaidoto pulkas.

— Spalio mėn. 31 d. buvo mokomosios kuopos išleidžiamieji egzaminai. Neišlaikė tik 1. Baigusieji pažymiu „labai gerai“ pakelti į jaun. puskarininkio laipsnį, o „gerai“ į grandinio. Lapkričio mėn. 2 d. buvo išleistuvės.

Lapkričio 3 d. į pulką atvyko jaunieji kareiviai iš žemaitiškų sričių.

Jaunieji kareiviai atrodo linksmi ir patenkinti. Daug kas mano baigti mokomą kuopą.

— Spalio mėn. 28 d. pulko mokomosios kuopos kursą einantiems kareiviams ryšių komandos kadrąs parodė ryšių priemonės: — telefonus ir optikos aparatus, ir supažindino su

J. p. Ž.

9 pėst. L. K. Vytenio pulkas.

— Spalio mėn. 30 d. ir lapkričio mėn. 1 d. Liet. aero klubo sklandytuvų mokyklos keli mokiniai ir tos mokyklos instruktorius, propagandos tikslais atvykę iš Kauno, pulke demonstravo sklandytuvą. Spalio 30 d. sklandymas labai pavyko, nes pirmas bandymas skristi buvo be vaisių — nepakilo. Antrą kartą kiek pakilo, bet dėl kažin kokios priežasties sklandytuvas nupuolė iš kokių 6 — 7 metr. aukštumo ir puldamas nusilaužė sparno pritvirtinimus, todėl tą dieną sklandymas buvo nutrauktas ir atidėtas lapkričio mėn. 1 d. Lapkričio mėn. 1 d. sklandymas ypatingai puikiai pavyko. Sklandytuvą pakilo kelis kartus ir nuskrido apie 300 — 350 metrų. Skrido pats instruktorius karo lakūnas jaun. leit. Eidriks. Sklandytuvo demonstracijos pasižiūrėti prisirinko keli šimtai publikos: pulko karių, civilių bei policijos tarnautojų.

Sklandytuvo demonstravimas marijampoliečiams paliko gana gerą įspūdį, tuo labiau, kad po demonstracijos pulko kareivių rūmų salėje buvo paskaita apie aviaciją ir jos reikšmę karo ir taikos metu.

Labai gražiai ir vaizdžiai kalbėtojai apibūdino būsimąjį karo aviacijos oro kautynes ir kad mums lietuviams reikia daugiau susidomėti aviacija.

Taip pat buvo raginama įstoti į aero klubo narius ir prisidėti prie aviacijos išplėtimo Lietuvoje. Paskaitas laikė karo lakūnai.

— Kaip kiekvienais, taip ir šiais metais pulko kariai Vėlinių vakarą buvo atlinkyti ir pasimelsti už savo mirusius ir žuvusius ginklo draugus — karius. Šiais metais ypatingai gražiai ši apeiga buvo atlikta. Pulkas 18,30 val. išvyko į kapines. Ten buvo atlaikytos tam tikros pamaldos ir pasimelsta už žuvusius ir mirusius karius. Žuvusieji kariai pagerbti gedulo maršu. Pulko kapelionas pasakė labai gražų pamokslą. Karių kapai — skyrius, pulko kapeliono rūpesniu, labai gražiai buvo papuoštas ir iliuminuotas. Buvo išstatyta ir vainikais bei iliuminacijomis papuošta žuvusių ir mirusių pulko karių užrašų lenta.

Buvusi kapinėse publika (arti poros tūkstančių) daugiausia spietėsi prie karių kapų skyriaus.

Vytenietis.

Karo vet. pusk. ir arklių kaust. mokykla.

Spalio mėn. 29 d. arklių kaustymo mokykloje išleista V žemės ūkio rūmų arklių kaustytojų laida, kurion buvo susirinkę iš įvairių apskričių 28 kalviai.

Komisija, įvertinusi egzaminų duomenis, pripažino, kad geriausiai kursą baigė 3 kalviai, būtent: 1) Alytaus apskr., Miroslavo valsč., Baikūnų kaimo Karolis Tvarduskas, 2) Biržų apskr., N. Radviliškio valsč., Sebentiškio dv. Augustinas Povilionis ir 3) Alytaus apskr., Seirijų valsč., Mikabalių kaimo Edvardas — Teofilijus Jociuskas. Likusiųjų: 12 baigė gerai ir 13 patenkinamai. Pirmieji 3 geriausiai baigę gavo dovanas — laikrodžius.

Tą pačią dieną, mok. ved. maj. vet. gyd. Mašanauskui išdalinus baigimo liudijimus ir dovanas, kursantai, padėkoję kursų vedėjui už mokslą, išvažinėjo į savo gyvenamąsias vietas.

Be to, nuo lapkričio mėn. 2 d. šioje mokykloje pradėjo veikti XII-ta veterinarijos puskarininkių laida ir XVII-ta arklių kaustytojų laida. Į vet. pusk. mok. susirinko 20 žm. ir į arklių kaust. mok. 31 žmogus, kuriems jau normaliai dėstomos teorijos pamokos ir praktikos darbai.

Virš. A. Valančius.

Kariuomenės teismo kronika.

— 1930 m. spalio 14 d. Kolbė Albertas buvo priimtas į karo tarnybą ir 1931 m. gegužės 3 d. turėjo atvykti į vietos komendantūrą, kad iš čia paskyrus jį į dalį. Bet naujokas Kolbė Albertas skirtu laiku į komendantūrą neatvyko, o išsidanginęs į Vokietiją išgyveno ten ligi š. m. liepos 31 d., kada „pono krizio“ išvytas grįžo į Lietuvą ir čia buvo policijos sulaikytas. Spalio 12 d. sprendimu Kolbė nubaustas penkeriais metais sunkaus kalėjimo su teisių ir kario vardo atėmimu.

— Aviacijos eilinis Vaikasas Aleksas pripažintas kaltu tuo, kad jis 1932 m. liepos 20 d., apie 1 val. naktį, eidamas sargo pareigas prie 1 oro eskadrulės ginklų sandėlio, išmušė to sandėlio langą, įlindo į jo vidų ir pagrobė iš jo šovinių, revolverį, žiuroną ir kitų daiktų. Paaikškęs jo nusikaltimui, Vaikasas buvo areštuotas, o š. m. spalio 12 d. nubaustas ketveriais metais ir 6 mėn. sunkaus kalėjimo su teisių ir kario vardo atėmimu.

— Naujokas Remeika Bronius 1931 m. lapkričio 3 d. turėjo atvykti į Šiaulių komendantūrą, iš kur jis turėjo būti išsiųstas į dalį. Tačiau jis, norėdamas išvengti karo tarnybos, pasislėpė ir slapstėsi ligi 1932 m. birželio 27 d., kada policijos buvo sulaikytas ir pasodintas į kalėjimą. Spalio 18 d. Remeika nubaustas 2 metais sunkaus kalėjimo, atėmus iš jo teises, kario vardą ir jį iš kariuomenės išmetus.

— Sanitarijos puskarininkių mokyklos eil. Grigaliūnas Antanas 1932 m. vasario 10 d. norėjo be leidimo išeiti iš kareivinių rajono. Komandos budėtoji neleidžiant, jis, ištraukęs durtuvą, grasino budėtojiui, sakydamas, jog jiedu abu turėsia eiti „sveikatos tikrinti“... Išidegusi vyruką tą dieną atšaldė daboklėje, o rytdieną jį paskyrė sargybiniu prie areštuotųjų palatos. Pasitaikius progai, Grigaliūnas iš sargybos būsto pasišalina ir išbėga iš Lietuvos į Vokietiją. Išvargęs ir likimo nukamuotas, š. m. gegužės 15 d. grįžta į savo kraštą atgailauti. Už tai jis spalio 24 d. nubaudžiamas 6 metais sunkaus kalėjimo. Be to, iš jo atimtos teisės, kario vardas ir jis iš kariuomenės išmetamas.

— 2-jo ulonų pulko eil. Janušauskas Zenonas 1931 m. rugsėjo 11 d. buvo siųstas iš savo dalies į karo ligoninę. Bet jis, norėdamas karo tarnybos išvengti, pasislėpė ir slapstėsi ligi š. m. rugpiūčio 3 d., kada buvo sulaikytas ir pasodintas į kalėjimą. Teismas spalio 19 d. paskyrė Janušauskui 2 metų sunkaus kalėjimo su teisių ir kario vardo atėmimu. Tačiau teismas, radęs, kad jis nusikalto iš dalies dėl nelaimingai susidėjusių aplinkybių, sušvelnino Janušauskui bausmę ligi 2 metų karo kalėjimo. Be to, Janušauskas turės sumokėti išdui pradžutų pabėgimo metu valdiškų daiktų vertę.

2-jo ulonų pulko eil. Puodžius pripažintas nusikaltusiu tuo, kad jis, neturėdamas tikslo iš kariuomenės pabėgti, iš savo dalies pasišalino ir išbuvo pasišalines ligi š. m. rugpjūčio 16 d., kada atvykęs į policiją pasisakė, jog esąs bėglys. Už pasišalinimą Puodžius lapkričio 2 d. sprendimu nubaustas 4 mėnesiais karo kalėjimo.

— Aviacijos eilinis Mačernis Antanas 1928 m. lapkričio 16 d., norėdamas išvengti karo tarnybos ir bausmės, kuri jam gresė už didelius nusikaltimus, iš savo dalies pabėgo ir, pasižadines svetima Šimkaus pavarde, slapstėsi ligi 1932 m. birželio 9 d. Lapkričio 2 d. sprendimu Mačernis nubaustas 4 metais sunkaus kalėjimo su teisių ir kario vardo atėmimu. Be to, Mačernis turi dar vieną neišspręstą bylą, kurioje jis kaltinamas už šnipinėjimą priešų naudai.

— Gegužės 14 d. 4 p. pulko naujokas Tamošiūnas Jonas buvo išleistas į miestą. Bet jis skirtingu laiku į kareivines negrižo, o pasišalino ir išbuvo pasišalines ligi to pat mėnesio 29 d., kada pats gera valia grižo į pulką. Lapkričio 3 d. sprendimu Tamošiūnui buvo skirta 1 mėn. arešto daboklėje, bet šią bausmę jam, kaip mažai tarnavusiam kariuomenėje ir sunkiai sergančiam, sušvelnino ligi 1 savaitės arešto daboklėje.

KSS MTV senjorai 2:4. Draugiškos futbolo rungtynės buvo tarp KSS ir MTV, kurias laimėjo MTV. Labai gerų progų neišnaudojo KSS, nes iš dviejų muštų pendelių nė vieno neįmušė.

Klaipėdos II M. Jankaus šaulių būrio futbolo komandos „Šaulys“ — Dovilių futbolo komandos „Diana“ 5:1 (3:1).

Draugiškose revanšo rungtynėse susitiko Doviliuose, kur „Šaulys“ laimėjo 3:1. Nors per trumpą laikotarpį, bet „Šaulys“ gerokai pažengė ir laimėjo rungtynes 5:1. Abi komandos jaunutės; „Dianos“ žaidėjai net neaprupinti bocais.

KSS krašto lyga — Seminarija S. V. M. 5:2. Draugiškos futbolo rungtynės tarp KSS L ir S. S. V. M. pasibaigė KSS laimėjimu. Rungtynių pasižiūrėti buvo susirinkę pusėtinai žmonių būrelis, kurie labai atidžiai sekė jų eigą, nes abiejų komandų jėgos pradžioje buvo vienodos ir kai kas tikėjosi S. S. V. M. laimėjimo.

KSS prarado meisterio vardą. Lapkričio 6 d. Panemunėj, kariuomenės stadione, buvo paskutinės (papildomos) Lietuvos futbolo pirmenybių rungtynės tarp Klaipėdos KSS ir Kauno LFLS, kurios baigėsi dideliu LFLS laimėjimu — 6:1 (3:1).

KSS sėkmingai buvo laimėjusi visas pirmenybių rungtynes ir net tą patį LFLS spalio 23 d. sumušusi 3:1 ir buvo beveik įsitikinusi, kad liks penktus metus iš eilės, kartu ir garbės, Lietuvos futbolo meisteriu.

Tačiau lapkričio 6 d. KSS skaudžiai pralaimėjo ir nustojo meisterio vardo. Rungtynių rezultatas yra per didelis ir rungtynių eigai neatitinkantis. Blogiausiu atveju rungtynės galėjo baigtis 3:1, jei KSS vartininkas Igovinas būtų sėkmingiau gynęs savo vartus ir nepraleidęs kelių tikrai sulaikomų golių. Rungtynėms referavo pulk. lt. Austas.

KSS I junj. — Sp. Vg. I junj. 1:3. Lapkričio 6 d. buvo draugiškos rungtynės tarp minėtų futbolo komandų. Pačios rungtynės praėjo gana gyvai, nes jaunieji futbolistai atkakliai kovojo, bet KSS, būdami fiziškai atžvilgiu silpnesni, rungtynes pralaimėjo 1:3.

7 p. Ž. K. B. p. — Kl. II M. J.; „Šaulys“ 7:2. Pulko karių tarpe yra labai gerų sportininkų, kurie žaidžia KSS lygose. Lapkričio 6 d. žaisti draugiškas futbolo rungtynes su „Šaulių“ buvo surinkta dauguma kareivių ir ką tik stojusių tarnauti kariuomenėn, bet rungtynes laimėjo gana gražiu rezultatu 7:2.

KSS Lyga — Bar - Kochba lyga 0:0. Šios rungtynės lapkričio 6 d. buvo Klaipėdos krašto pirmenybėms. Rungtynių pasižiūrėti buvo atsiklanke daug žmonių, kurie sudarė vadinaamuosius „chorus“. Baigėsi be rezultatu.

Pašvenčio Jonas.

Įspūdžius pasakojant.

Grižę iš atostogų pasakojasi savo įspūdžius iš vasaros nelaimių. Vienas sako:

— Pas mus perkūnas daug žmonių užmušė, dar daugiau į kapus nuvarė. — Antras sako:

— Pas mus jojantį žmogų užmušė, o arklys tik negyvas pargriuvo. — Trečias sako:

— Pas mus dar geriau buvo. Kai perkūnas į vištą trenkė, tai ji padėjo keptą kiaušinį.

Trečiutikas.

Semų šaulių rinktinės manevrai.

Spalio mėn. 30 d. buvo IX. šaulių rinktinės Strumbagalvės būrio rajone dideli I-mos kuopos manevrai.

Manevruose dalyvavo: Strumbagalvės, Rudaminos, Mockų, Mockavos, Pagrūdų ir Punsko šaulių būriai su artilerijos, raitininkų ir ryšininkų grupėmis, be to, sanitariniais ir maisto tiekimo punktais. Strumbagalvės ir Rudaminos šaulių būriai buvo mėlynieji ir įsitvirtinę gana tinkamose vietose turėjo atlikti gimnastikas kautynes. Visi kiti būriai buvo raudonieji ir turėjo atlikti puolamąsias kautynes, žygiuojant iš Mockų kaimo atstu nuo kautynių vietos per 10 kilometrų. Žymesnė persvara buvo mėlynųjų pusėje, nes jiems buvo daug lengvesnis uždavinys ir patogesnės vietos sąlygos.

Šauliai manevruose dalyvavo su dideliu entuziazmu ir kiekvienas savo pareigas atliko sąžiningai, pasiryžęs.

Alfas Stromas.

Rietavas. Prieš metus persiorganizavo šaulių dragūnų būrys. Dabar šis dragūnų būrys yra vienas iš žymiausių veiks visoje Žemaitijoje. Ūkininkų sūnūs su moru stoja į šaulius dragūnus.

Plungė. Šiomet susiorganizavo šaulių dragūnų nemažas būrelis. Dabar dragūnų skaičius jau padidėjo. Mamo išgyti dragūnų vėliava.

Alg. Rūst.

Gadūnavas (Telšių apskr.). Vietos šaulių būrys pasižymi ypatingu veiklumu. Telšiuose įsteigus raitininkų dragūnų būrį, gadūnaviškiai organizuoja raitininkų dragūnų skyrių.

Spalio 29 d. gausingiausiai dalyvavo Telšiuose — Kretingos geležinkelio atidaryme. Be to, šiomis dienomis suruošė ypatingai gražias ir draugiškas naujokų išleistuves. Šaulys Juzumas pasakė išleistuvių kalbą.

Naujokai pasiryžo būti drausmingi bei pavyzdingi kariai ir grižę visą žinių bagažą panaudoti šaulių būriui.

K. J.

Panevėžys. Panevėžio šaulių rinktinė turi gana didelį šaulių dragūnų būrį. Jie turi gana gražius arklius ir visose išskilmėse pasirodo raiti. Paskutiniu metu Panevėžio šaulių rinktinėje šaulių dragūnų skaičius didėja.

— Panevėžio šauliai domisi sportu. Ypatingai čia didelis susidomėjimas bėgimu ir patrulio žygiu. Yra ir kitokių rūšių sportą mėgstančių. Daugiausia dirba futbolistai.

— Rinktinės šaulių orkestras pertvarkomas. Daugiau kreipiama dėmesio į griežikų kokybę.

Rokiškis. Rokiškio šauliai paskutiniu metu žymiai pagyvėjo. Nusipirko už 19.000 litų namus. Juose įrengė skaityklą ir klubą.

Skaityklą lanko, be šaulių, daug šiaip miesto gyventojų, ypač jaunimo.

Alg. Rūstulis.

Sudargas (Šakių apskr.). Jau išvyko kariuomenėn karo prievolę atlikti visi 1911 m. gimusieji vyrai ir tie, kurie perėtais metais dėl įvairių priežasčių nebuvo priimti. Visi supranta kariuomenės tarnybos naudą ir norėjo būti kareiviais. Tie, kurie buvo priimti, džiaugėsi ir didžiavosi prieš tuos, kurie netiko. Tačiau netinkančių buvo labai maža. Išvykusių tarpe analfabetų visai nėra: visi moka skaityti, o daugelis ir rašyti. Daugumas jų buvo šauliai, todėl moka ir rankių gimnastiką, tankinę rikiuotę ir statutus. Su jais didelio vargo viršrinkams nebus. Kadangi tinkančių kariuomenėn skaičius buvo didesnis, negu buvo reikalinga, todėl buvo traukiami burtai. Tačiau daugumas džiaugėsi, kad priimti ir burtus traukti atsisakė. Lapkričio 2—3 d. visi, tie būslantieji kariai, atsisveikinę su namiškiais ir pažįstamais, linksmi išvyko kariuomenėn, kur jie tikis daug ko gero ir naudingo išmokti.

Žvalgas.

Savanorių - kūrėjų vakaras—koncertas Šančiuose

Spalio m. 31 d. Šančių geležinkeliečių salėj savan. - kūr. suruošė puikų vakarą—koncertą. Koncertinę dalį atlikti buvo pakviestas Šančių šaulių vyrų choras, susidedas iš 40 žm. Choriui dirigavo šaulys ir savanoris kūrėjas M. Liuberskis.

Sudainuota apie 12 dainų. Sudainuota gerai, tik kiek kluodė skambintų blogai rezonuojanti salė. Choro repertuaras papild. kėtomis, dar niekur negirdėtomis, dainomis. Ypatingai gerai sudainuotos šios: „Savanorių maršas“, „Šautuvo himnas“, „Sėju rūtą“, „Pupos“ ir jaun. kompoz. Račiūno daina „I kovą“.

Teko girdėti iš p. dirigento, kad choras, tobulėdamas vokalium atžvilgiu, neatsilikta augęs ir skaičiumi. Tikimasi, kad iki po Naujų metų mišrusis choras galės išaugti iki 100 žm., nes vyrų chorui jau ir dabar mažai testinga iki 50 žm. Malonu matyti tokią pažangą. Be to, malonu, džiuginanti ir sektinga pavyzdį šauliai — choristai parodė šokių metu platindami Vilniaus geležinio fondo ženklelius bei pasus. Tarp kitko choras yra įsigijęs ir sau vieną kolektyvų pasą, į kurį patys choristai, turėdami atliekama centą, klijuoja ženklelius. Ši darba vesti išrinktas p. Zemba ir kt. P. Zemba papasakojo, kad vakarėlių metu Vilniaus f. ženklų parduota už 200 lt. Ar tik neverta ir kitoms patriotiškomis organizacijoms pasekti šį pavyzdį?

Tvarkingai šokta ir žaista iki 4 val. ryto.

VI. Ming.

Ukrainos nepriklausomybės paskelbimo minėjimas Kaune.

Spalio 31 d. 20 val. Kaune, Šaulių Sąjungos salė, Lietuvių — Ukrainiečių Draugija minėjo XIV Ukrainos nepriklausomybės paskelbimo šventę. Salė buvo pilna žmonių, net kur kas daugiau negu kitais metais būdavo. Minėjimas pradėtas Lietuvos ir Ukrainos himnais. Prof. M. Biržiška lietuviškai ir ukrainietis Bartovičius ukrainiškai kalbėjo apie Ukrainą ir ukrainiečių — lietuvių santykius. Kauno ukrainiečių choras padainavo keletą ukrainiškų dainelių. Be to, ir solo buvo padainuota lietuviškai ir ukrainiškai. Ukrainietis J. Forostenko padainavo ukrainiškų liaudies dainelių, pats sau akomponuodamas bandūra (ukrainiečių tautiškas muzikos instrumentas). Kai kurias ukrainiečių dainas, publikai reikalaujant, teko pakartoti. Visa programa buvo transliuojama per radio.

Lapkričio 1 d. buvo pamaldos Vytauto Didž. bažnyčioje ir pravoslavų cerkvėje Ukrainos išsivadavimo intencija.

Šiai šventei paminėti Lietuvių — Ukrainiečių draugija paskyrė savo leidžiamo biuletenio „Lietuvių Ukrainiečių Draugijos Žinių“ 6 nr. Biuleteny įdėti rašiniai apie ukrainiečių tautai reikšmingą 1918 m. lapkričio m. 1 d. — Ukrainos nepriklausomybės paskelbimo, ukrainiečių kovas su lenkais, kaip jie pavergė ukrainiečius ir kaip vėliau žudė jų nepriklausomybės kovotojus, draskė ukrainiečių žuvusiųjų karžygių kapus ir slopino visą jų tautišką, kultūrišką ir ekonomišką gyvenimą. Įdėti kai kurių karžygių paveikslai, jų biografijos, kovos ir garbinga mirtis. Biuletenis įdomus šiek tiek susipažinti su ukrainiečių kovomis ir vargais lenkų priespaudoj.

Btks.

Čekoslovakų lėktuvas Š — 228 Kaune.

Š. m. lapkričio 2 d. į Kauną atskrido čekoslovakų lėktuvas Š—228. Jis skraidė ties Kaunu ir buvo demonstruojamas mūsų karo vadovybei.

Atskridęs Š — 228 yra garsaus čekoslovakų konstruktoriaus, inž. Šmoliko, paskutinis kūrinys, pastatytas dirbtuvėse „Letov“ 1932 m. To tipo karo lėktuvų, pas mus vadinamų „šmolikais“, yra išėjusi visa serija, pradedant Š — 1. Jais ginkluojasi ne tik čekoslovakai, bet ir kiti: belgai, bulgarai, jugoslavai, lenkai, latviai, estai — karo aviacijos.

Mes, tarp kitko, buvome pirmieji, užsisakę naikintuvus Š—20. Ligi šiol „Letov“ įmonės yra išleidusios arti 40 įvairių lėktuvų tipų. Kai kurie jų laimėjo net pasaulinius rekordus.

Atskridęs Š—228 yra pastatytas iš praktiško naudojimosi studijų su lėktuvais Š—28 ir Š—128, kreipiant ypatingo dėmesio į pastovumą ir vilkumą ore. Jis skiriamas artimajai žvalgybai ir gali būti naudojamas kaip lengvas bombavežis. Tai yra biplanas, dvivietis. Konstrukcija metalinė (plieno vamzdžiai ir duraluminiūsi), apdengtas drobe. Plati — 2,6 mtr. — be ašies važiuoklė palengvina nusileisti malygioje vietoje. Ratuose įtaisyti „Letov“ sistemos stabdžiai, kas sumažina prabėgimą nusileidus. Lėktuve 3 bakai benziniui: vienas 290 ltr. talpos ir du sparnuose — 85 ltr. talpos. Motoras „Gnome Rhon“ Mercury VII arba VI, žvaigždėtas, vėsiamas oru, 530 a. j. Lėktuvo apginklavimas: 1 priešakinis kulkosvaidis, užtaisomas 300 šov. ir du užpakaliniai su 420 šov. atsarga. Lėktuvas gali paimti 120 klg. bombų, kurios kabinamos po sparnais. Turi radio aparatūrą ir automatinį foto aparatą.

Lėktuvo išmėros ir duomenys: sparnų ilgis 13,2 mtr.; lėktuvo ilgis 9,5 mtr.; lėktuvo aukštis 3,2 mtr.; sparnų plotas

39,18 mtr.²; svoris tuščio 1322 klg.; įkrauto 2280 klg.; lubos teoretinės 7700 mtr.; lubos praktinės 7300 mtr. Veikimo radiusas 800 klm.

Lėktuvo greitis ir pakilimas: 1000 mtr. 262 klm/val. kopla per 2 min. 20; 2000 mtr. 262 klm/val. kopla per 5 min. 10; 3000 mtr. 258 klm/val. kopla per 8 min.; 4000 mtr. 254 klm/val. kopla per 11 min. 15 sek.; 5000 mtr. 244 klm/val. kopla per 15 min. 45 sek.

Perorganizuojama Suomijos kariuomenė.

Kaip praneša užsienių spauda, Suomijū kariuomenė reorganizuojama. Naujai reorganizuota kariuomenė jungs nuolatinę ir teritorialę sistemas.

Nuolatinė kariuomenė turės 9 pėst. pulkus, 1 motorizuota batalioną, 3 dviratininkų batalionus, 3 lengvosios artilerijos pulkus, 1 zenitinės artilerijos pulką, 1 pionierių ir 1 ryšių batalionus. Kavalerijos ir aviacijos dalys palieka pirmąjį sudėtį.

Nuolatinės kariuomenės uždavinys — kadru organizacija, mokymas ir mobilizacijos vykdymas.

Teritorialę kariuomenę sudarys visi šauliai ir kiti piliečiai, kurie surišti su karine prievole, bet dėl įvairių priežasčių yra atleisti nuo aktyviosios karo tarnybos arba neįskaityti į atsargą. Valstybės teritorija padalyta į 30 mobilizacijos rajonų (karo apskričių). Kiekvienas mobilizacijos rajonas turės savo atskirą štabą. Štabo uždavinys bus organizuoti teritorialių dalių mokymą, parengti jas mobilizacijai ir vykdyti mobilizaciją.

Kariuomenės reorganizaciją vykdant, mobilizacijų rajonų štabams jau komandiruota 150 karininkų.

Lygiagrečiai su kariuomenės reorganizacija numatyta ir laivyną sustiprinti. Bus pastatyti keli nauji nardomieji laivai, 48 greiti motorlaivai, kurie turės ir torpėdų aparatus.

Vienkart stengiamasi gyviau judinti priešlėktuvinės apsaugos reikalus. Įsteigta ypatinga komisija, kuri turės parengti Helsinkii priešlėktuvinės apsaugos planą.

Sanitarinės aviacijos kongresas.

1933 m. birželio 5 — 8 d. Madride bus šaukiamas sanitarinės aviacijos kongresas. Kongrese pirmininkaus Madrido universiteto profesorius Kardenali. Kongreso dienotvarkė nustatyta toki:

Sanitarinio lėktuvo įrengimas ir jo apsauga nuo priešo lėktuvų užpuolimo, sužeistųjų lėktuvais transportavimas, sanitarinio korpuso panaudojimas ore.

Čia sakytais klausimais skaityti referatus jau pasižadėjo visa eilė valstybių.

Kongresą organizuoti pasiėmė Ispanijos vyriausybė.

Naujas tankas

Kaip praneša užsienio spauda, Anglijoje padirbtas tankas, kurį gali valdyti ir priešą šaudyti tik vienas šaulys. Tankas turi daug gerų ypatybių: greitai eina (ligi 45 kilometrų per valandą) ir greit gali pakeisti savo kryptį. Tankas, nors nedidelis, bet labai stiprus, jis gali užsiristi ant aukštų kalnų, eiti miškais, laužant gana storus medžius, net pelkės jam pereina. Ir kas svarbiausia, kad šis tankas eina be jokio triukšmo. Į tokį nedidelį ir tylų tanką artilerijai sunku pataikinti.

Krokodilu per jūrą.

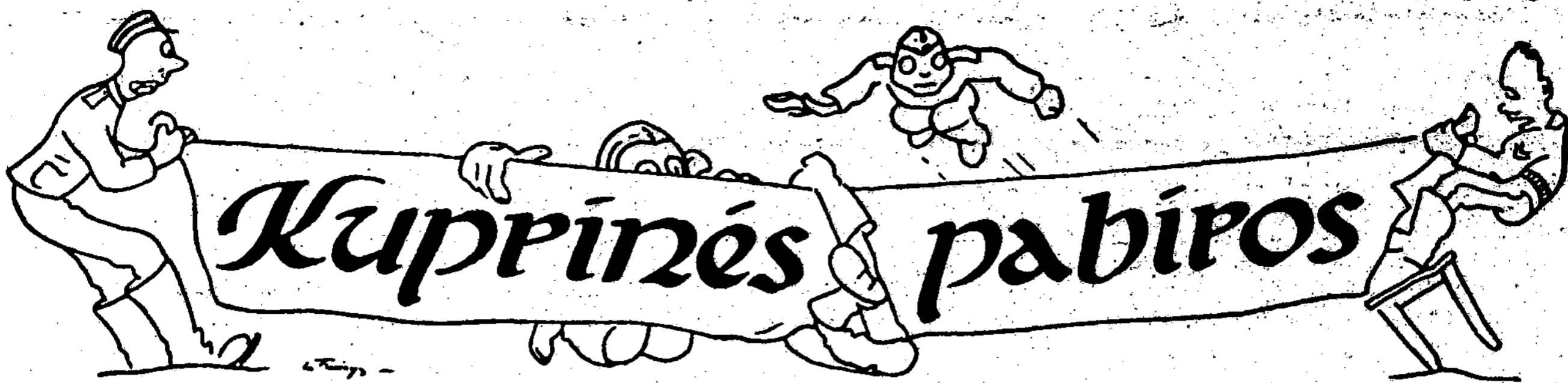
XX-s amžius — įvairių rekordų amžius. Štai vieno žvėryno krokodilų prižiūrėtojas sumanė paimti originaliausį rekordą. Pasidares medinę dėžę ir uždėjęs ant krokodilo nugaros, jis be jokio vairo perplaukė jūrą 200 kilom. pločio. Kelionė truko 12 val. 46 min. Šis įdomus ir nuostabus rekordas atliktas 400 metų krokodilu.

Nauja kuro medžiaga

Rusų inžinierius Machoninas, studijavęs Prancūzijoje, išrado naują kuro medžiagą, kuri gaminama iš akmeninių anglių nuodėgulių (dervos). Tas kuras ne tik puikiausiai atstoja bet kokią iki šiol vartojamą kuro medžiagą, bet taip pat teikia motorams daug didesnės energijos, negu benzinas. Kadangi medžiaga, iš kurios gaminama ši kuro rūšis, yra visai pigi, tai jos vartojimas ekonominiu atžvilgiu labai naudingas. Jau no inžinieriaus išradimą yra nupirkę prancūzai. Jie maną, kad tokiu būdu per metus bus galima sutaupyti 1 milijardas frankų.

Vandenynų dugno paslaptys

Viso pasaulio spauda paskelbė, kad Indijoje archeologams pavykę iškasti 25 akmenines lenteles, kurios esančios seniausios iš visų rastų rašytų dokumentų. Jose rašoma, kad prieš 13000 metų Ramiajame vandenyne paskendę dideli žemės plotai, kurių gyventojai buvo pasiekę aukštos civilizacijos laipsnį. Jie žinoję paraką, šaunamuosius ginklius, oru lekiojamąsias mašinas, galinčias pakelti ligi 20 žmonių. Rašoma, jog buvęs išrastas nedidelis aparatėlis, kurio pagalba buvo galima momentališkai persikelti iš vienos vietos į antrą. Jei šios žinios tikros iš tiesų, tai nuostabūs dalykai.

Naujoko Miko Seivos pirmos dienos tarp kareivių.

Nors naujokai vyrai gražūs:
Visi linksmi, drąsūs, smagūs,
Bet palyginti su kareiviais
Jie ir prasti, jie ir bailūs.
Vaikščioti gražiai nemoka,
Vos iš lėto kojas kelia,
Negirdėti žingsnio jokio,
Rodos, bijo siekti žemę.
Šautuvus jiems dar sunkokas,
Kariškai kalbėt nemoka,
Žodžiu, visko jiems dar stoka.
Tik naujokas Mikas Seiva
Nedaug skirias nuo kareivių;
Viską žino, viską moka —
Ir statutuos ir rikiuotėj.
Kai ištiestą koją kelia,
Nuo jo žingsnių žemė dreba,
O per pamokas ko klausia,
Viską atpilia puikiausiai.
Kalbėt moka ir nebijo
Net ir su pačiu viršila.
Visi stebis, rankas trina:
Iš kur jis taip viską žino?
Kai viršila jį pamatė.
Jau iš karto tuoj suprato,
Kad Seiva jau metai koki
Kariškų dalykų mokos.
Kas tik šauliu būti pratęs
Karjuomenėj puikiai sekas,
Pagalvojo taip viršila
Ir kitiems Seiva pagvrė.

St. Daunys.

Aš — naujokas! Kas man dabar..

Teikia malonumo

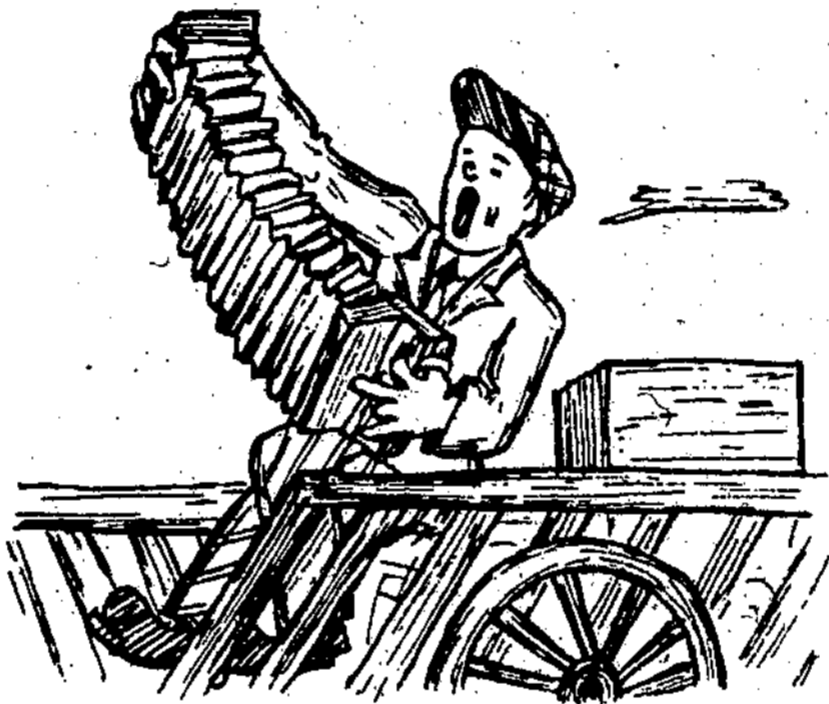
— Žinai, sportas teikia man didelio malonumo. — eil. Raudonikis pasakoja jaunam kareiviui.
— Tada, kai tamsta sportuoji?
— Ne, žiūrint į kitus sportuojančius.

Feljetonas.

Žodis broliams naujokams

Karys, mano supratimu, visais atžvilgiais vertesnis už civilį. Jei iš civilio darant karį reikia daug triūso ir nevisada pasiseka, tai jau iš kario tapti civiliu ir be paruošimo lengva.

Štai dėl ko aš noriu kai kam užbėgti už akių ir tarti keletą naudingų patarimų broliams naujokams.

Sudiev Onai ir Barborai,
ir dėdienei Teodorai!

Patekus į kariuomenę, iš karto nereikia padaryti griežtą karišką išvaizdą priešams gąsdinti ir nenorėt pirmą mėnesį generolu tapti. Pirmučiausia generolo laipsnis naujoko amžiui netinka, o antra, grandiniai irgi žmonės ir užsirūstinę pulko aikštėje gali dar ko gero atkeršyti.

Jei kas namie turėjo paprotį rytą keltis tik trečią kartą gaidžiui pragyduš, tai kuopoje truputį kitiškai: trimičius ne gaidys ir gieda ne tris, bet vieną kartą ir, žinoma, ne kam kitam, bet tarnybos labui. Aš nepatarsiu pasielgti taip, kaip vienas naujokas, lovoje nubudęs, pasišaukė dežūra:

— Gerbiamasis, kavą aš šryt gersiu lovoje. Paduokite apie 9 valanda.

Naujokas turi iš lovos šokti, kaip iš ugnies, ir autis batais. Susitikus iš ryto viršila nėra reikalo pasiteirauti „Kaip gerai miegojote?“ ir pakelti jam kepurę. Šitie žmonės nuo salioninio mandagumo gerokai nutolę ir gerai išauklėto jaunikačio manierų gali neįvertinti.

Paskui dėl munduro. Stačia apikaklė rodo, kad kariui netinka numerus galva vaikščioti pulko aikštėje ir akis įbėdus į žemę ieškoti pamestų pinigų. Dabar krizio laikai ir piniginių niekas nemėto. Tokių laimikių mekam iš naujokų nėra pasitaikę rasti, o nemažonumų kartais gana daug būna. Štai vienas naujokas, beieškodamas, užmiršo pasveikinti pulko vada ir dėl nemandagumo buvo perspėtas. Stovint rikiuotėje mostaguoti rankom neleista. Jei kartais pastebėtu ir paklaus-

tu: — Ką ten tamsta darai? — ir jeigu atsakytumėt: — Aš norėjau tik nuo Svirplaičio nugaros musė nubaidyti — tai niekas nepatikės! Rikiuotė — dalykas painus. Pavyzdžiui, stovint rikiuotėje negalima prašyti viršila pridedti papirosą. Nors ir nešykštus, bet vis dėlto neduos.

Paskui vėl komanda ir sukiniai. Dalykai įsidėmetini. Klysta tie, kurie mano, kad po komandos „Aplink!“ galima dusyk apsisukti. Tai visai neretiškia miklumą ir į nuopelnus neįskaitoma.

Paskui žvalumas. Tiesa, apsukrumas ir žvalumas yra gerosios kario ypatybės, bet rikiuotėje žvalgytis į varnas ir pro šalį einančią pulko vado tarnaitę netinka. Prisižvalgysite gana, kai žmona reikalauš apsukrumo.

Pagaliau naujokus grandiniai mėgsta skirstyti specialybėmis. Jei, sakysim, ateis ir paklaus:

— Na, vyrai, kas iš jūsų stalius?

— Aš, aš, aš... atsiliępsite jūs.

— Tai ruoškitės: eisime malkų skaldyti. Specialybė turi būti. Naujokai, nusimaną valgius gaminti, lengvai gali patekti į virtuvę bulvių skusti, o baigę šoferių kursus — gauti valdyt dviarklę ūkio kuopos gurguolę. Specialistų visur reikia.

Pavalgius lūpas nusivalyti munduro rankove nepatariu. Palikim tatai mėsininkams. Sumanus naujokas tyčia nevalo taukuotų lūpų ir vaikščioja visiems rodydamas: „Pasižiūrėkite, jūs liurbiai, koks mūsų kuopoj košės riebumėlis.“ Bravo vyras! Toks jau žino, kaip didžiulis savo kuopa.

Tokie, bendrais bruožais, yra šie naudingi patarimai. Geri ir mokslingi žmonės yra parašę begales patarlių ir aforizmų, kaip pavyzdžiui: Vilkas bėga — vilkas tunka, lėta kiaulė gilia šaknį knisa, nori taikos — ruoškis karui ir kiti. Tie simpatiški nurodymai ne vienam padės išstobulėti ir iš naujokiškos žaliavos grandinio rankose virsti tikrais kariais.

Generolu tapti ne taip lengva.

H. Trakutis.

Skaidu skirtis su žirgeliu, kuri taip mylėjau — ir per vasarą laukuose vagas varinėjau.

Pasikalbėjimas su „Kariu“

Buvo šventadienis. Parėjau iš bažnyčios. Vos tik spėjau įžengti į kambarį, tuoj mane kariškai pasveikino draugas „Karys“.

— Sveikas, drauguži, aš vėl pas tave atkeliavau, — tarė jis.

— Oi mano mielas „Karys“ pas mane atėjo, — apsidžiaugiau ir pribėgęs apkabinau „Kari“. — Sveikas, sveikas! Taip tavęs pasiilgau. Jau savaitė laiko, kai besimatėm. Maniau, kad jau nebeatlankysi manęs. Žinių tikriausiai atnešei kelis maišus prisikrovęs. — kalbėjau su „Kariu“.

— Ar tik neperdažnai pradėjau tave lankyti? — paklausė „Karys“.

— Oi ne! Niekados! Lankyk mane nors kiekvieną dieną. Aš tave priimsiu, kaip savo brolių.

— Baigiasi 1932 metai. Gal kitais metais nebenorėsi su manim draugauti ir persiskirsime... amžinai, — liūdnai kalbėjo „Karys“.

— Nekalbėk, mielas „Kary“, tokių dalykų. Be tavęs aš paklysiu. Mudu liksime draugais ir kitais 1933 metais. Tik lankyk mane, kaip iki šiol lankei. Kaip kūnas be sielos, taip aš be tavęs negaliu būti. Jei ne tu, „Kary“, būčiau nežinojęs, kaip mūsų broliai savo gyvybes aukojo ant švento tėvynės aukuro, kaip reikia mylėti tėvynę ir ją pasiaukoti... Tik tu mane ragini mylėti ir nepamiršti pavergto Vilniaus ir vargstančių brolių! Savo „Kuprinės pabiromis“ linksmini mane, kai esu nušūdęs. Aš nepajėgiu tau šiandien išskaityti tų visų naudingų dalykų, kurių tu man duodi.

— O kaip su atsarginiu Petru. Ar jis nemano su manim nutraukti draugavimo, paleistas į absargą? — klausinėjo „Karys“.

— Jis man pasakojo, kad atsargoje būdamas užmegsias dar tampresnius ryšius. Šventomis dienomis liūdna esą be tavęs. Be to, mano aplinkiniai kaimynai, kuriuos anądien tave supažindinau, labai prašo tave atsilankyti. Kiti žada atsisakyti nuo rūkymo, kad tik tu būtum jų nuolatinis svečias ir draugas. Visi tave mėgsta. Kiekvienais metais atsiranda šimtai naujų bičiulių, kurie menori su tavimi skirtis.

— Eik valgyt pietų, — pašaukė mane iš gretimo kambario. Taip baigėsi trumpas mano pasikalbėjimas su „Kariu“.

Liūdas Šapas.

Kariuomenės leidiniai.

Mūsų Žinynas XXIII t. 92 nr.

Šiame numery rašo: Plk. ltn. Bukevičius, Lygtinis nutėsimas Lietuvoj (karo baudžiamosios teisės srity). Mjr. Raštikis, Lenkų pažiūros į stabdomąsias kautynes. Mjr. Barkauskas, Ligtumas ir mirtingumas Lietuvos kariuomenėje 1929—1930 met. (tesinys). Kpt. Soročkinas, Universalus pabūklas patranka - haubica. Lnt. V. Lagenpušas, Topografiniai darbai SSSR.

Kardas: 11 nr., „Mūsų Žinyno“ priedas.

Art. mjr. Jasulaitis **Verdeno kautynės**. 150 egz. išspausdinta iš „Mūsų Žinyno“ 90—91 nr. Vyr. št. sp. ir švt. skyriaus leidinys. Kaunas, 1932 mt. 40 psl.

Mjr. Maculevičius. **Sprogdinimai klūčių organizacijoj** 300 egz. išspausdinta iš „M. Ž.“ 90—91 nr. Vyr. št. sp. ir švt. skyriaus leidinys. Kaunas, 1932 mt. 29 psl.

Nauji leidiniai

J. Trinkūnas. **Spindulėlis** III-jam pradžios mokyklos skyriui skaitymai. gamta ir krašto mokslas. IV dalis. Antras pataisytas leidimas. „Spaudos Fondo“ ldn. Kaunas. Kaina 6 lt. 341 psl.

Šviesos keliai 10 nr.

Tautos ūkis 10 nr.

Lietuvos gaisrininkas 10 nr..

Vairas 11 nr.

Siemet suėjo 25 mt., kai pasirodė Vilniuje „Vilties“ laikraštis. „Viltis“ buvo įkurta 1907 mt. rudenį dviejų žmonių, būtent: A. Smetonos, dabartinio mūsų Respublikos Prezidento, ir kan. J. Tumo. Jos tikslas aiškiausiai išreikštas viename posaky: „Mūsų viltis vienybėje“.

Tasai tautinės vienybės ieškojimas, jos kūrimas ir buvo vyriausias „Vilties“ siekimas. „Viltis“ stoji spiesti į krūvą nepartinius inteligentus, pusinteligentus, kurių buvo dauguma, ir katalikų kunigus.

To darbo sukaktį bei jubiliejų plačiai dabar mini šis „Vairo“ numeris. Beveik visi straipsniai rašyti pačių pirmųjų vil-

tininkų, aktyvių „Vilties“ darbuotojų. Tuo atžvilgiu tie straipsniai (taip pat ir pats „Vairo“ nr.) labai įdomūs, aktualūs. Straipsniuose svarbiausia nušviečiama, kodėl prieš 25 metus atsirado Vilniuje „Vilties“ laikraštis, kokie tuomet buvo laikai, gyvenimo sąlygos, uždaviniai, visuomenės konsolidacija ir t. t.

Rašo: M. Barnėnas, „Viltį“ atsiminus. Dr. kan. J. Tumas, „Vilties“ fonai. Liudas Gira, „Viltis“ 1907—1913 m. Inž. K. Šakenis, Žiūpsnelis atsiminimų iš „Vilties“ laikų. M. Yčas, „Vilties“ rolė tautos pajėgų konsolidavime. A. Merkelis, „Viltis“. Aišbė, Iš atliekamojo literato užrašų. Iz. Tamošaitis „Vilties“ 25 mt. jubiliejų švenčiant.

Policija 21 nr.

Šis „Policijos“ nr. skirtas aukšt. policijos mokyklos 10 mt. sukakčiai paminėti. Jis įdomus savo turiniu ir iliustracijomis.

„Kariūnas“. Pirmojo Lietuvos Prezidento karo mokyklos kariūnų neperiodinis laikraštis. 1932 m. Nr. 1. Redaguoja j. lt. Urbonavičius. Leidžia P. L. P. karo mokyklos kariūnų klubo fondas. Kaina 1 lt.

Sveikintinas kiekvieno naujo leidinio pasirodymas. Ypač malonu sveikinti sakytaji „Kariūną, kuris padaugino kariuomenės leidinių skaičių. Simpatiška paviršutinė išvaizda, geras popierius ir dailios iliustracijos sudaro visiškai gero įspūdžio.

Turinys taip pat per daug neapvilia skaitytojo. Kariūno Vilkutaičio straipsny „Pacifizmas ir mes“, tiesa, nieko naujo nepasakyta, tačiau vis dėlto primenami kiekvienam žinotini dalykai. Kar. V. V. (tur būt tas pats Vilkutaitis) straipsnely „Karžygiškumo dvasia Didžiojo Dainiaus kūryboje“ mėgina nagrinėti labai įdomų dalyką — neseniai mirusio dainiaus Maironio kūrybą. Žinoma, 68 eilutėse negalima tinkamai šią temą išnagrinėti. Tačiau tatai tebūna paraginimas rimčiau ir giliau įvertinti Maironio kūrybą kariškumo atžvilgiu. Tas pats autorius „Verdeno fortuose“ rašo savo įspūdžius, gautus lankant Prancūzijoje Verdeno miestelį, prie kurio didžiojo karo metu grūmėsi prancūzų ir vokiečių kariuomenės. Kar. j. p. Šukys duoda trumpą beletristinį dalykėlį „Kova“. Be to, čia randame eilėraščių: Maironio „Želigovskiui Vilnių pagrobus“, Ant. Miškinio „Svajoją lėktuvas“, „Žygio žodžiai“, Šukio „Švino daina“. Š-ko „Poema apie kariūnišką dieną“ ir karo mokyklos gyvenimo kroniką.

Mūsų kaimynų, latvių, karininkų, baigusių Latvijos karo mokyklą, sąjunga leidžia mėnesinį laikraštį „Kadets“, kuris beveik atitinka mūsų „Kariūną“. Tačiau „Kadets“, eidamas jau 10-sius metus, yra gerokai pažetgęs pirmyn. Todėl „Kariūnui“ reikėtų su juo arčiau susipažinti (Adr.: Riga, Citadelė Nr. 11).

Nors „Kariūnas“ pavadintas neperiodiniu laikraščiu, tačiau iš idėto skelbimo matyti, kad jis žada ir toliau eiti. Skelbiamos prenumeratos sąlygos 1932-33 metams. Vadinas, jis bus periodinis. Ir reikia turėti vilties, kad redakcija savo pažadą ištesės. Todėl linkėtina, kad kitų numerių turinys parodytų pažangos. Jis galėtų būti daug įdomesnis, įvairesnis, nes kariūnų tarpe yra žmonių, mokančių valdyti plunksną. Be to, išėjusieji iš karo mokyklos jaunieji karininkai galėtų nenutraukti ryšių su „Kariūnu“ ir, prisiminę kariūniškas dienas, pasidalyti mintimis su savo jaunesniaisiais draugais ir šį tą naujo pasakyti.

Tada, be abejo, „Kariūnas“ būtų visokeriopai remtinas ir palaikytinas.

„Fiziškas Auklėjimas“ žurnalas pedagoginės mankštos, sporto ir sveikatos reikalams. 1932 (II m.) spalio mėn. Nr. 3. Leidžia fiziško auklėjimo d-ja. Redaktorius dr. A. Jurgelionis.

Be A. Jurgelionio, Vyta. Alanto, Stepo Povilavičiaus ir J. Deksnio straipsnių, skiriamų a. a. buv. šio žurnalo techniškajam redaktoriui Kostui Meškauskui paminėti, yra keletas rimtų straipsnių apie sportą. Iš ilgo straipsnio, pavadinto savotišku naujadaru, „Sporūta“, sužinome, kad kūno kultūros rūmai yra užsibrėžę sportą pakreipti į teisingas vėžes, būtent, „įtraukti į fiziško auklėjimo darbą mases, nekultivuojant ir neiškeliant į aukštybes atskirų individų, bet kartu ir neuzkertant kelio jiems tobulintis“. Vadinas, norima padaryti sportą visiems prieinama. Čia yra idėta vyrų ir moterų sporto normų lentelė ir sporto talkininkų tėvynės gražintojo ir raitininko programos.

V. Kviklys rašo apie 1932 metų kariuomenės fiziško patvarumo patikrinimą ir pataria visiems kūno kultūros mokytojams ir fiziško auklėjimo organizacijų vadams daryti panašius tikrinimus.

V. Petronis daro trumpą mūsų ligšiolinio fiziško auklėjimo apžvalgą, ragina pertvarkyti sportą ir parodyti plačiai visuomenei, kad sportas, iš tikrųjų, yra priemonė aukštesnie-

siems tikslams siekti. Vyt. Donaila duoda sportinės beletristikos dalykėlių „Antakalnių Sporūtos rungtynės“. Be to, yra keletas straipsnelių, daugiausia mokytojams tinkamų, apie mokyklų sportą.

Taigi matome, kad šis numeris, kaip ir visi pirmesnieji nr. nr., yra turiningas ir įdomus.

Mokytojų kalendorius 1932-33 mokslo metams. Redagavo J. Geniušas. Septinti metai. Kaunas, „Spaudos Fondas“, 1932. 168 psl. 2 lit.

Šis kalendorius pirmiau buvo V. Ruzgo redaguojamas.

Nepažymėta Tautos šventė (IX 8). Šlubuoja informacija. Štai kad ir 2 psl. (83—84) klaidos. „Technikos inspekcijos“ Lietuvoj nėra, yra „vyriausioji statybos inspekcija“. Pakeistas „Valstybinio apdraudimo įstaigos“ vardas, dabar yra „Valstybės draudimo įstaiga“. Nepaminėta valst. įstaigų sąrašė valstybės kontrolė. Plentų ir vandens kelių valdybos nesurasi Daukanto g. 7 Nr., reik eiti į Vytauto prosp. 1 Nr., ten valdyba seniai persikėlė.

Apie karo mokslo įstaigas naujas redaktorius visą nurašęs iš V. Ruzgo 1931-32 m. kalendoriaus. Pakeitimų daug būta, bet nepasirūpinta apie juos pasiteirauti.

Atrodo, kad mokytojai — „Spaudos Fondo“ tikrieji steigėjai — turėtų reikalauti iš savo kooperacijos sąjungos rimtesnio darbo dėl informacinio pobūdžio leidinio. Neverta klaidinti kolegas!

K.

Redakcijos atsakymai.

Pafrontės šaulei. Tamstos atsiųstų korespondencijų negalėsime įdėti, nes parašėte nepaisydama spaudos reikalavimų, būtent, prirašėte ant abiejų lapo pusių ir dar guščiai šonuose, tartum kokį laišką. Reikia rašyti vienoj lapo pusėj ir palikti tuščius laukus.

Al. Skydui. Bendradarbiauti mūsų laikrašty galima kiekvienam norinčiam ir sugebančiam ką nors naujo duoti. Bendradarbiams jokių ypatingų sąlygų nestatome. Tik viena, kad būtų kariuomenės dvasiai arba kariškam tautos parengimui artimi dalykai, gyvi įdomūs ir gyvenimiški. Nemėgstame fantazijų, ašarų ir tuščių dalykų.

A. Ilmanavičiui. Tamstos atsiųsto rašinėlio nedėsime.

Vyt. Lapučiu. Tamstos atsiųsti dalykėliai netiks.

K. Serapinui. Tamstos atsiųsti uždaviniai ir eilėraščiai netiks. Kiekviena gera medžiaga, artima kario dvasiai, mums tikta.

Narui. Gydomi tik patys tarnautojai. Šeimos nariai negydomi.

Civilių tarnautojui. Savanorių tarnautas laikas į trimečių priedus neįskaitomas.

E. Abramavičiui. Baigęs tik pradžios mokyklą negalėsi būti lakūnu. Reikia aukštesnio išsilavinimo.

Galvosūkių 44 nr. sprendimas.

1) 1252 m. įkurta Klaipėda. 2) 1547 m. išleista pirmoji lietuvių kalba knyga Karaliaučiu. 3) 1605 m. didysis Lietuvos etmonas Katkevičius sumušė švedus ties Kircholmu. 4) 1795 m. Did. Lietuva prijungiama prie Rusijos. 5) 1865 m. lietuvių spaudos uždraudimas. 6) 1920 m. lenkai užgrobė Vilnių. Iš raidžių išėina šūkis: — „O, mes be Vilniaus nenurimsim!“

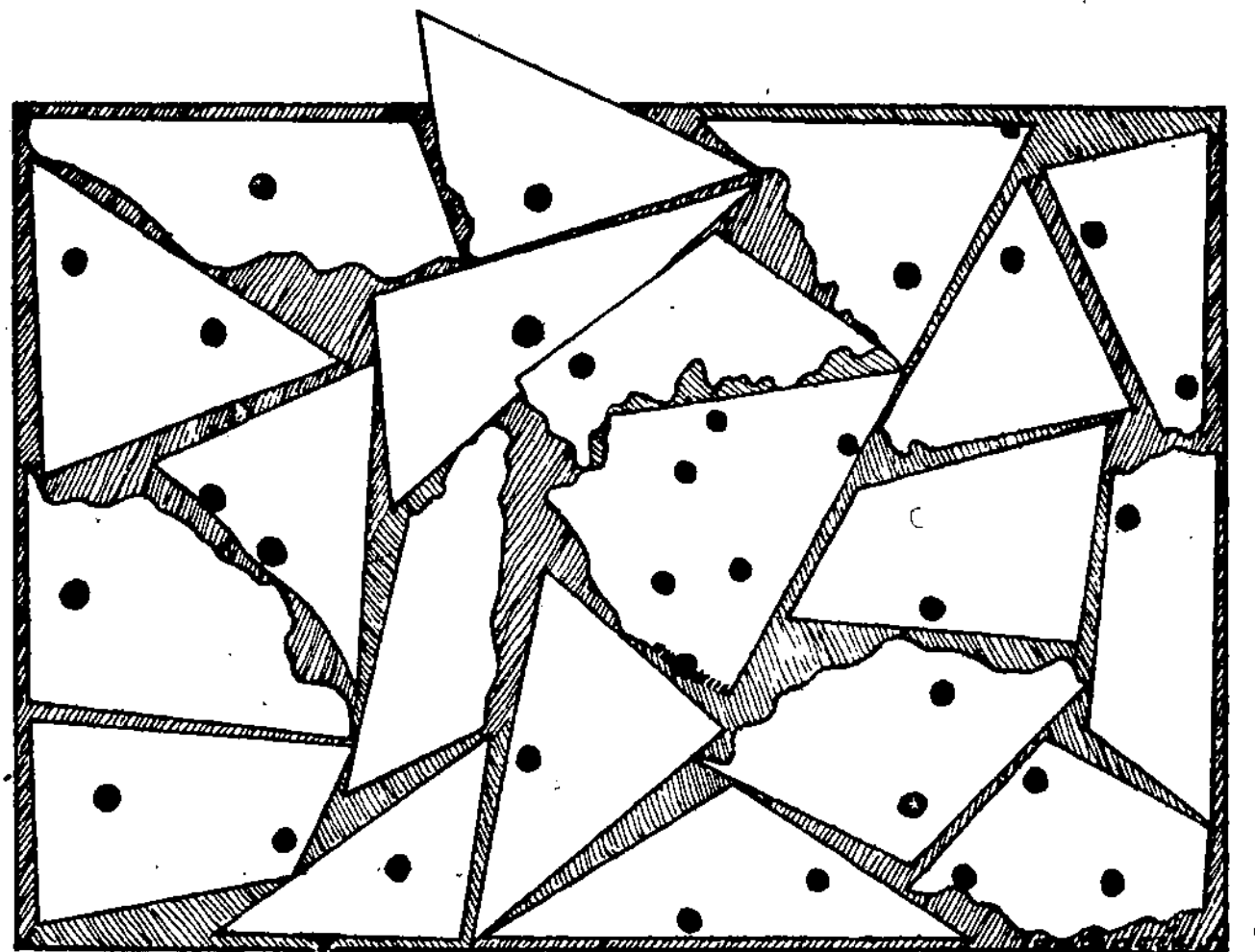
Ši galvosūkių gerai išsprendė šie asmenys: 1) J. Sakalauskas (Drsn.), 2) j. p. Milevičius (7 p. p.); 3) P. Šimkonis (pion. b.); 4) gus. Alf. Balčiūnas (1 gus. p.); 5) J. Požėla (1 gus. p.); 6) J. Strėlis (pion. b.); 7) ats. j. p. Vl. Gudminas (Pvl.); 8) Bern. O-tas (Pšš.).

Be to, L. Briedžiui įskaityti 2 tšk. už galvosūkių 43 nr. sprendimą ir vyr. pusk. Alf. Pliauskiui už tą patį 1 taškas.

Šiame rate antrą vietą laimėjo **J. Sakalauskas iš Darsūniškio**. Jis gauna dovanų knygomis: 1—2) „Algimantas“. I ir II dalis. 3) I. Vezere-Kara „Alberta“. 4) Raulas Plus, S. J. „Gyvenimas pažvelgus“ ir 5) 1933 m. Laimės kalendorius.

Galvosūkis 46 nr.

(Vert. 3 taškais)

Iš šių gabalų reikia sudėti Lietuvos žemėlapi. Taškai rodo didesnių miestų vietas. Sudėjus surašyti tų miestų pavadinimus.

lon. D.

Neatsilik ir Tamsta!

Nes

Kario straipsniai ir vaizdai negąsdina karo siaubu, bet ragina savąją nepriklausomybę ginti ir pagrobto Vilniaus niekad nepamiršti

Kario straipsniuose atsispindi savo krašto meilė, pasiaukojimas ir didvyriški darbai

Kariui rūpi ne tik grynai kariuomenės reikalai, bet ir piliečių sąmoninimas, jo kaip doros visuomenės nario pareigos ir garbė

Karys savo **Kuprinės pabiro-**mis suteikia daug linksmo ir gražaus juoko.

K A R I J

Lietuvos kariuomenės savaitinį pigų, įdomų ir gausiai iliustruotą laikraštį

skaito ne tik kariuomenė, šauliai, skautai, mokyklų jaunimas, bet ir **visa visuomenė**

Išsirašę „Karij“ visiems metams gauna priedo gražų sieninį **kalendorių**

„Kario“ kaina: 12 mėn. — 8 lt.; 6 mėn. — 4 lt.; 3 mėn. — 2 lt.; 1 mėn. — 1 lt. Užsieny (be Latvijos, Estijos ir Vokietijos) dvigubai.

ADRESAS:

Kaunas, Nepriklausomybės aikštė „Karys“